

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэмрэ и Правительствэрэ ягъэзет

Адыгэ Республикэм и Лышхъэ и Указ

Шытхъуцъу «Адыгэ Республикэм физическэ культурэмкӀэ ыкӀи спортымкӀэ изаслуженнэ юфышӀ» зыфиӀорэр А. Я. Къэлэшыаом фэгъэшъошэгъэным ехъылагъ

Физическэ культурэмрэ спортымрэ алъэныкъокӀэ гъэхъагъэу илӀэхэм апае шытхъуцъу «Адыгэ Республикэм физическэ культурэмкӀэ ыкӀи спортымкӀэ изаслуженнэ юфышӀ» зыфиӀорэр Къэлэшыа Аскэр Январбий ыкъом — Краснодар краим ыкӀи Адыгэ Республикэм ветеринар, фитосанитар лыпылӀэнымкӀэ я ГъэӀорышӀанӀэ и Адыгэ къутамэ къэкӀыхэрэм алъыплӀэгъэнымкӀэ икӀэралыгъо инспектор, республикэ общественнэ организациеу «Шапхъэ зимыӀэ спорт бэнэ лъэпкъхэм я Федерацие» зыфиӀорэм ипрезидент фэгъэшъошэгъэнэу.

Адыгэ Республикэм и Лышхъэу
ТХЪАКӀУЩЫНЭ Аслъан
къ. Мыекъуапэ,
шэкӀогъум и 1, 2011-рэ ильэс
N 126

Адыгэ Республикэм и Лышхъэ иунашъу

Зыгъэпсэфыгъо мафэ
ятыгъэным ехъылагъ

Дин мэфэкӀышхоу Къурмэныр Адыгэ Республикэм шыхэгъэунэфыкӀыгъэнымкӀэ ишыкӀэгъэ амалхэр зехъэгъэнхэм тегъэпсыхъагъэу, Адыгэ Республикэмрэ Краснодар краимрэ ащыпсэурэ быслӀымэнхэм я ДиндэлэжъапӀэ къызэрэкӀэлъӀугъэр къыдалыгътэгъэ:

1. Адыгэ Республикэм икӀэралыгъо хабзэ игъэцӀкӀэкӀо органхэм япашӀэхэм 2011-рэ ильэсым шэкӀогъум и 7-р яӀофышӀэхэм зыгъэпсэфыгъо мафэу афагъэнӀэфэнэу.

2. Адыгэ Республикэм икӀэралыгъо хабзэ иорганхэм, чыпӀэ зыгъэӀорышӀэжынымкӀэ органхэм, мылӀку лъэпкъу къызыфагъэфедэрэм емылӀытыгъэу организациехэм япашӀэхэм игъо афэлъэгъугъэнэу юфшӀэн законодательствэм къызэрэщыдэлъытэгъэ шыкӀэм тетэу яӀофышӀэхэм 2011-рэ ильэсым шэкӀогъум и 7-р зыгъэпсэфыгъо мафэу афагъэнӀэфэнэу.

Адыгэ Республикэм и Лышхъэу
ТХЪАКӀУЩЫНЭ Аслъан
къ. Мыекъуапэ,
шэкӀогъум и 1, 2011-рэ ильэс
N 183-рг

ПроектыкӀэхэм ямылӀку ахалӀхъашт

Мэзищ хъугъэ Николай Бариновым Урысыем и Сбербанк и Къыблэ-КъохъӀӀэ банк и Адыгэ къутамэ пэщэныгъэ зыдызэрехъэр. Ащ ыпӀкӀэ ильэс 20-м ехъурэ Москва икоммерческэ банкхэм ащ юф ащишӀагъ.

ЗэӀукӀэгъум хэлэжъагъэхэр цыфхэм чыфэхэр ятыгъэнхэм, япхыгъэ юфыгъохэм, Адыгеим бизнесым зыщырагъэушъомбгъун зэралӀэкӀыштыт, Урысыем и Сбербанк и Къыблэ-КъохъӀӀэ банк и Адыгэ къутамэ ащ хэлэжъэн зэрилӀэкӀыштыт атегушылагъэх. Мыщ къызэрэщылауагъэмкӀэ, Сбербанкым чыфэхэу бизнес цыкӀумрэ гурытымрэ афитӀупшыштыгъэхэм ахигъэхъошт. Унэ рашӀфыным пае цыфхэм чыфэу аратырэм хагъэхъошт, Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет ипроект пстэумэ ягъэцӀкӀэн пае мылӀку къыхагъэкӀыштыт.

— Урысыем и Сбербанк уицыхъэ зытебгъэлъы хъушт гъусэшоу тэлъытэ, гъэхъагъэ хэлъэу Адыгэ Республикэм ащ иӀофшӀэн шыцэхъещэ. Мы охътэ благагъэм проект гъэнӀафэгъэхэм шӀуагъэ къызэралыштыт, чыфэт организациехэм ащ ялахышӀу зэрэхашыхъаштыт тицыхъэ телъ, — хигъэунэфыкӀыгъ ТхъакӀушынэ Аслъан.

Цыфхэм чыфэхэр ятыгъэным ыкӀи Адыгеим икорпоративнэ клиентхэм Сбербанкым илахъэу ахэлъыр непэ процент 60-м ехъу. Процент 15-кӀэ джыри ащ зыкӀыригъӀэтынэу пэщакӀэм гухэлъ иӀ. Николай Бариновым къызэриуагъэмкӀэ, Урысыем и Сбербанк и Къыблэ-КъохъӀӀэ банк и Адыгэ къутамэ проектыкӀэхэм ахэгъэхъогъэным инвестициехэр хилъхъанэу рехъухъэ. «ПроектыкӀэхэм ягъэцӀкӀэн тиинвестициехэр хатӀхъэхэмэ, цыфмэ юфшӀӀӀэ

Адыгеим илӀэшхъэтетхэмрэ Урысыем и Сбербанк и Къыблэ-КъохъӀӀэ банк и Адыгэ къутамэрэ тапӀкӀэ зэрэздэлэжъэштхэм шытегушылагъэх республикэм и Лышхъэу ТхъакӀушынэ Аслъанрэ зигугъу къэтшыгъэ къутамэм ипашӀэу Николай Бариновымрэ зэдырӀэгъэ зэӀукӀэгъум.

чыпӀакӀэхэр яӀэ зэрэхъуштыт тицыхъэ телъ. Ар Сбербанкым ипшъэрылӀ шъхъалӀэхэм зэу ащыщ, теубытагъэ хэлъэу къутамэм ар ыгъэцӀкӀэшт», — къылуагъ Н. Бариновым.

Сбербанкым илӀэшхъэтетхэм Къыблэ-КъохъӀӀэ банкым исистемэ чыпӀэ дэгъу шаубыты ашӀоигъу. Мы лъэныкъомкӀэ Адыгеим сыдигъуи гъэхъагъэхэр ышӀыхъэзэ къыркӀо. Урысыем и Сбербанк и Къыблэ-КъохъӀӀэ банк и Адыгэ къутамэ иӀофшӀэн осэ дэгъу къыфашыгъ. Лъэныкъо шъхъалӀэхэмкӀэ

хэхъоныгъэхэр ащ ышӀыгъэх. ГушыӀэм пае, 2010-рэ ильэсым цыфхэм сомэ миллион 6219,7-рэ мы банкым исчетхэм къаралӀхъэгъагъ, 2009-рэ ильэсым къаралӀхъэгъагъэр сомэ миллион 4729,2-рэ. НэмыкӀэу къэпӀон хъумэ, фэди 1,3-кӀэ ащ зыкӀыӀэтыгъ. 2010-рэ ильэсым сомэ миллион 4444,5-рэ хъурэ чыфэхэр аратыгъагъ, 2009-рэ ильэсым аратыгъагъэм егъэпшагъэмэ, фэди 1,2-кӀэ ащ зыкӀыӀэтыгъ.

Адыгэ Республикэм и Лышхъэу
ипресс-кӀулыкӀу

СУД ПРИСТАВХЭМ ямэфэкӀ хагъэунэфыкӀыгъ

Урысыем исуд приставхэм яинститут зыщыӀэр ильэси 146-рэ зэрэхъугъэм, суд приставым и Мафэ афэгъэхыгъэ торжественнэ зэхэхъэ тгъуасэ Адыгэ къэралыгъо университетым шыкӀуагъ. Ащ хэлэжъагъэх федеральнэ ыкӀи республикэ хэбзэ органхэм япашӀэхэр, правэухъумэкӀо системэм илӀыкӀохэр, ильэс зэкӀэлъыкӀохэм мы къулыкӀум хэтхэу юф зышӀэгъэ ветеранхэр, динлэжъхэр, нэмыкӀхэри.

Юфтхъабзэр къызэӀуиыхъзэ суд приставхэм я Федеральнэ къулыкӀу и ГъэӀорышӀанӀэу Адыгэ Республикэм шыӀэм ипашӀэу, суд пристав шъхъалӀэу Дмитрий Ткаченкэр зипрофессиональнэ мэфэкӀ хэзыгъэунэфыкӀыгъ пстэуми игуапэу къафэгъушӀуагъ. Тарихъым инэкӀубгъохэм къапкырыкӀыгъ, суд приставхэм гъогоу къаӀугъэм, непэ ипшъэрылӀэу зыфагъэуцужыхэрэр зэрэзэшӀуахырэм къатегушылагъ.

Цыфхэм яфитыныгъэхэр къэухъумэгъэныр, УФ-м изаконодательствэ къыдилъытэрэ лъэныкъо пстэури шӀокӀ имыӀэу гъэцӀкӀэгъэныр — джары анахъ мэхъанэшоу зилӀ лъэныкъохъу пашӀэм къыгъэнӀафэгъэхэр. ГъэӀорышӀанӀэм епхыгъэу юф зышӀӀэрэ къулыкӀушӀэхэм япчъагъэ джырэ лъэхъаным нэбгырэ 390-рэ мэхъу. Ахэм япшъэрылӀхэр шытхъу хэлъэу зэрагъэцӀкӀэхэрэм ишӀуагъэкӀэ, цыфхэм ыкӀи организациехэм чыфэу ателъым шыцъу мы ильэс закъом сомэ миллион 306-рэ къызэкӀагъэкӀожьын алъэкӀыгъ, бюджет зэфэшхъафхэм сомэ миллион 100-м ехъу арагъэхъажыгъ. ТапӀкӀи суд приставхэм гъэхъагъэхэр ашӀыхъэзэ ыпӀкӀэ лыкӀотэнхэм зэрэфэхъазырхэр Д.Ткаченкэм кӀэхым къылуагъ.

АР-м и Лышхъэу ТхъакӀушынэ Аслъан ыцӀкӀэ суд приставхэм къафэгъушӀуагъ АР-м и Лышхъэрэ министрэ-

хэм я Кабинетрэ я Администрацие ипашӀэу Владислав Федоровыр ыкӀи республикэм ипашӀэ ирэзэныгъэ тхылъ ГъэӀорышӀанӀэм ипашӀэ ритыжыгъ.

АР-м хэгъэгъу кӀоцӀ юфхэмкӀэ и Министертвэ ипашӀэу Александр Речицкэр, цыфхэм яфитыныгъэхэр къэухъумэгъэнхэмкӀэ Уполномоченнэу АР-м шыӀэ Анатолий Осокиныр, правэухъумэкӀо органхэм япашӀэхэр, динлэжъхэр зэхэхъэм къышыгушылагъэх, зимэфэкӀ хэзыгъэунэфыкӀыхэрэм гушыӀэ дэхабз къафалуагъ.

Суд приставхэу гъэхъэгъэшӀу зышӀыгъэхэм федеральнэ ыкӀи республикэ мэхъанэ зилӀ шытхъу ыкӀи рэзэныгъэ тхылъхэр, шӀухъафтынхэр юфтхъабзэм ащаратыжыгъэх. Джащ фэдэу юф къадэзышӀӀэрэ журналистхэри къыхагъэщыгъэх.

Торжественнэ зэхэхъэр мэфэкӀ концертнымкӀэ зэфашыжыгъ.

ТХЪАРКЪОХЪО Адам.

ИЛЪЭС 15 ХЪУГЪЭ

Мыекьопэ къэралыгъо технологическэ университетым аграрнэ технологиехэмкIэ ифакультет ыныбжъ илъэс 15 зэрэхъугъэр игъэкIотыгъэу хагъэунэфыкIыгъ. Ащ фэгъэхьыгъэ мэфэкI Iофтхьабзэм хэлэжъагъэх АР-м мэкъу-мэщымкIэ иминистрэу Юрий Петровыр, апшъэрэ еджапIэм иректорэу Блэгъожъ Хъазрэт, ыпэрэ илъэсхэм аграрнэ факультетым Iоф шызышIагъэхэр, джырэ уахътэ кIэлэгъаджэу Iутхэр, студентхэр.

Аграрнэ технологиехэмкIэ факультетым гъогоу кыкIугъэм, цIыфэу Iоф шызышIагъэхэм ыкIи шызышIэхэрэм, сэнэхъатэу шызрагъэгъотыхэрэм къатегушылагъ деканэу Павел Родимцевыр.

Ащ къызэриIуагъэмкIэ, 1996-рэ илъэсым, джыри апшъэрэ еджапIэр институтэу зыщэтэм, республикэм иагропромышленнэ комплекс хэхъоныгъэхэр ышIыхъу зеублэм, технологиякIэхэр ыкIи специалист IэпIасэхэр ящыкIэгъэнхъу алъыти, мы факультетыр къызэIуахыгъ. Апэ сэнэхъатитIумэ афырагъаджэщтыгъэхэмэ, джы сэнэхъати 5 шызрагъэгъотын алъэкIы. Илъэс зэкIэлъыкIохэм Наталья Елисеевам, Шьоджэ Аминэт, Александр Ярмоц факультетым пэцхэныгъэ дызэрэхъагъ, ылъэ теуцонным ялахышIу халъхъагъ.

Джыдэдэм аграрнэ технологиехэмкIэ факультетым шIэныгъэхэмкIэ докторэу ыкIи профессорэу нэбгыри 6, доцент 35-рэ Iутых. Илъэс 15-м къыкIоцI нэбгырэ 1500-рэ фэдиз щеджагъ.

Технологическэ университетым иректорэу Блэгъожъ Хъазрэт мэфэкIымкIэ къафэгущуагъ, псауныгъэ пытэ яIэнэу, IофшIэнымкIи, еджэнымкIи гъэхъагъэхэр шашIынхъу къафэлъэуагъ.

Нэужым студентхэм япроектхэм язэIухыгъэ зэнэкъокъоу университетым шыкIуагъэм текIоныгъэ къышIыдзыхыгъэхэм афэгущуагъэх. Апэрэ чIыпIэр зыфагъэшхошагъэм сомэ мини 5 ратыгъ, ятIонэрэр проектитIумэ аубытыгъэти, сомэ мини 3-р афагошыгъ. Джащ фэдэу дэгъоу Iоф зышIэрэ кIэлэгъаджэхэр щытхъу тхылъхэмрэ дипломхэмрэкIэ

къыхагъэщыгъэх.

Аграрнэ технологиехэмкIэ факультетым имэфэкI тефэу я III-рэ Дунэе научнэ-практическэ конференциеу «ШIэныгъэр, гъэсэныгъэр ыкIи АПК-м пае инновациехэр: джыдэдэм изытет ыкIи хэхъоныгъэхэр» зыфиIорэм иIофшIэн ригъэжъагъ. Адыгеим и АПК ипредприятиехэм ащыщхэм ялIыкIохэр, Урысыем ит аграрнэ апшъэрэ еджапIэхэм къарыкIыгъэхэр, МКЪТУ-м икIэлэгъаджэхэр ащ хэлэжъэщтых.

ИШЪЫНЭ Сусан.

Сурэтхэр Ишъынэ Аслъан тырихыгъэх.

НЫБЖЫЫКIЭХЭР

предпринимательствэм фагъасэх

Сурэтыр зэхэхэм къыщытырахыгъ.

Ассоциациеу «Къыблэм» ныбжыкIэ политикэмкIэ и Координационнэ совет зичэзыу зэхэсыгъо илагъ. Адыгэ Республикэм ныбжыкIэ IофхэмкIэ и Комитет ипашъу Къэрэтэбэнэ Мыхъамодэ ащ хэлэжъагъ. Инновационнэ хэхъоныгъэхэм ныбжыкIэхэм чIыпIэу щаубытырэм зэхэхэр фэгъэхьыгъагъ.

Координационнэ советым изэхэсыгъо Къыблэ шьолъырым, Абхъазым ялIыкIо купхэр хэлэжъагъэх. ШIэныгъэ-техническэ творчествэм хэхъоныгъэхэр егъэшыгъэнхэм Къыблэ шьолъырым иныбжыкIэхэм предпринимательствэм ялахышIу зэрэхалъ-

хэрэм, гумэкIыгъоу ащ къыдакIохэрэм хэкIыжыпIэу афэхъуцхэм, ныбжыкIэхэр патриотхъу плугъэнхэм, нэмыкIхэм атегушыIагъэх.

Шьолъырыхэм ялIыкIохэм инновациехэмкIэ Iофэу ашIэрэр къаIотагъ. НыбжыкIэхэр нахышIоу гъэсэгъэнхэм фэшI форумхэр, специалистхэр зыхэлэжъэхэрэ зэхэхъэ зэфэшъхъафхэр зэхашъх.

Къыблэ шьолъырым ныбжыкIэ предпринимательствэм хэхъоныгъэхэр шишIынхэмкIэ IэпыIэгъу зэрафэхъухэрэр зэфэшъхъафых. АР-м ныбжыкIэ IофхэмкIэ и Комитет ащ ыналэ зыгыридзагъэр бэшIагъэп. Ионыгъо мазэм щыIэгъэ республикэ зэIукIэр предприниматель ныбжыкIэхэр гъэхъазырыгъэнхэм фэгъэхьыгъагъ.

НыбжыкIэ политикэм и Координационнэ совет изэхэсыгъо хэлэжъагъэмэ ныбжыкIэ предпринимательствэм хэхъоныгъэхэр егъэшыгъэнымкIэ къэбарыкIэхэр цIыфхэм алъыгъэIэсыгъэнхэм мэхъанэшхо ратыгъ. Юриспруденцием, маркетингым, бизнесыр тэрэзуу зэрэзэхэпцхэтым яхыылэгъэ зэдэгущыIэгъу мин 60 фэдиз Ростов хэкум илъэс къэс ыпкIэ хэмылгъэу ныбжыкIэхэм афышъызэхашъ. Нахыжъхэм аIэклэлъ шIэныгъэхэмкIэ ныбжыкIэхэм зэрадэгущэхэрэм шIогъэ гъэнэфагъэхэр къетых.

2012-рэ илъэсым Координационнэ советым изэхэсыгъо Къалмыкь Республикэм икIэлэ шъхъалэу Элиста щызэхашъэнэу рахъухъагъ. ГумэкIыгъо зыхэлъ Iофыгъоу къэуцухэрэм язэшIохын лъагъэкIотэщт.

ДАУТЭ Анжел.

Пчъагъэхэм къаIуатэ

Адыгэ Республикэм псауныгъэр къэухъумэгъэнымкIэ и Министерствэ къытырэ пчъагъэхэм къызэрагъэлагъорэмкIэ, 2011-рэ илъэсым чъэпыогъум и 1-м ехъулIэу тиреспубликэ кIэлэцIыкIу 3004-рэ кыхъухъагъ. Ыныбжъ илъэсым нэмысэу лагъэр сабий 25-рэ (икIыгъэ илъэсым ащ фэдэ илъэхъанэ сабий 30 дунaim ехыжыгъэр).

ЗэпстэумкIи икIыгъэ илъэсым ичъэпыогъу мазэ ехъулIэу Адыгэ Республикэм кыхъухъэгъэ сабийхэм япчъагъэ ебгъапшэмэ, нэбгырэ 700-кIэ нахыб тызыхэт илъэсым имэзигъу къыкIоцI къэхъугъэр.

Нэбгырэ 80-мэ загъэпсэфыщт

Адыгеим щыпсэурэ кIэлэцIыкIухэм языхъэпсэфынын ыкIи япсауныгъэ гъэпытэгъэным япхыгъэ IофшIэнхэр джыри лъагъэкIуатэх.

Мы илъэсым, чъэпыогъум и 28-м къыщегъэжъагъэу шэклогум и 17-м нэс, IзэпIэ-профилактическэ учреждениеу «Ленинские скалы» зыфиIоу къалэу Пятигорскэ дэтым республикэм щыщ кIэлэцIыкIу 80-мэ зыщагъэпсэфыщт.

НыбжыкIэ цIыкIухэр санаторием щIэфэхэ япсауныгъэ зэрагъэпытэщтым имызакъоу, яеджэгъу уахътэ зэпыугъо фэхъушIтэп.

АР-м IофшIэнымкIэ ыкIи социальнэ хэхъоныгъэхэмкIэ и Министерствэ ипресс-къулыкъу къызэрэщытаIуагъэмкIэ, автобус зэтэгъэпсыхъагъэкIэ зыгъэпсэфыпIэм кIэлэцIыкIухэр ащагъэх. Ахэм ягъусагъэх Блащэпсынэ гурыт еджапIэу N 5-м ыкIи Мыекьопэ кIэлэцIыкIу поликлиникэу N 1-м яIофышIэхэм ащыщхэр.

Хъэ гъорыкIохэм яIоф зэхафы

Хъэ гъорыкIоу урамхэм атетхэм алъэныкъокIэ гумэкIыгъохэр зэрэщыIэхэр Адыгеим имызакъоу нэмыкI чIыпIэхэми ащызэхэтэхы. Ащ изэшIохын законодагельнэ екIоллакIэ фашIынэу тиреспубликэ щырагъэжъагъ. АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм туризмэмкIэ, спортымкIэ, экологиемкIэ ыкIи чIыопсыр гъэфедэгъэнымкIэ и Комитет итхъаматэу Брыцу Рэмэзанэ къызэриIуагъэмкIэ, псэушъэхэм алъэныкъокIэ пшъэдэкIыжъ гъэнэфагъэ цIыфхэм зэрахъырэм фэгъэхьыгъэ федеральнэ законым ипроект УФ-м и Къэралыгъо Думэ апэрэ еджэгъумкIэ ыштагъ. Ащ техыгъэу республикэ законыр агъэхъазырыщт ыкIи аштэщт.

Хъэ гъорыкIохэр къызэраубытыщтхэ шIыкIэм ыкIи зыщаIыгъыщтхэм афэгъэхьыгъэ унашъоу АР-м иминистрэхэм я Кабинет ышIыгъэр джырэ уахътэм ауплъэкIу. Псэушъэхэхэм ямызакъоу, ахэр зиехэм алъэныкъокIи хэбзэ гъэнэфагъэхэр аштэщтых.

— Хъэ гъорыкIохэм япчъагъэ хэзыгъахъохэрэм ащыщых, — къеIуатэ Брыцу Рэмэзан, — зишагу псэушъэхэ икъоу лыымыплъэрэ цIыфхэр. ТхъамыкIагъо зыхэлъ хъугъэ-шIагъэхэри нахыбэрэмкIэ джары къызыхэкIыхэрэр.

Мы Iофыгъом еплъыкIэ зэфэшъхъафхэр цIыфхэм фыряI. Хъэхэм яягъэ зэкIыгъэхэм ахэр уукIынхэ фаеу алъыгъэ, адрэхэм урамхэм атет чэгъухэм ыкIи хъэхэм агу ягъоу аIозэ агъашхэх. КIэухыр зы — хъэ гъорыкIохэм япчъагъэ хэхъо, къэлэ

кIоцIым ущызекIонымр нахъынагъо мэхъу.

Парламентым икомитет ипашъэ зэрэхигъэунэфыкIыгъэмкIэ, непэрэ мафэм иIофыгъо шъхъалэу мыр щытышъ, европейскэ къэралыгъохэм ахэм афэдэ псэушъэхэхэм унэхэр зэращафашIыхэрэр щысэтехыпIэу къызфагъэфедэзэ, хэкIыпIэ тэрэз къыфагъотыным Iоф дашIэ.

Краснодар ащ фэдэ унэ къыщызэIуахыгъэу дэт, хъэ лъэпкъ дэгъухэри къыщагъэхъухэзэ, ахэр ащэх ыкIи кIэклъырэ ахъщэмкIэ залыгъыжынын алъэкIы. Тиреспубликэ а шIыкIэр IэубытыпIэ къызыщыфашIын гухэлъ яI, апэрэ ЫгъышIэр къэралыгъо IэпыIэгъукIэ ашIынышъ, нэужым ежъ зыкъызэрищэфыжынын амалхэр ащ зэрихъащтых.

ИШЪЫНЭ Сусан.

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэр гухэкIышхо щыхъоу фэтхъаусыхэ Джанхъот Къэлэджэрые Исмахылэ ыкIоу — Парламентым и Аппарат иIофышIэщтыгъэм янэ идунай зэрихъожыгъэм фэшI.

Адыгэ Республикэм и Закон

2012-рэ ильэсым рыпсэунымкIэ Адыгэ Республикэм ипенсионер ахьщэ анахь макIэу ищыкIэгъэщтыр гъэнэфэгъэным ехьылагъ

Федеральнэ законэу «РыпсэунхэмкIэ ахьщэ анахь макIэр Урысые ФедерациемкIэ зыфэдиным ехьылагъ» зыфиорэм диштэу 2012-рэ ильэсым рыпсэунымкIэ Адыгэ Республикэм ипенсионер ахьщэ анахь макIэу ищыкIэгъэщтыр мы ЗаконымкIэ агъэнафэ.

А 1-рэ статья. 2012-рэ ильэсым рыпсэунымкIэ Адыгэ Республикэм ипенсионер ахьщэ анахь макIэу ищыкIэгъэщтыр зыфэдиныр

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм 2011-рэ ильэсым чъэпыогъум и 26-м ыштагъ

2012-рэ ильэсым рыпсэунымкIэ Адыгэ Республикэм ипенсионер ищыкIэгъэщт ахьщэ анахь макIэр, Федеральнэ законэу «Къэралыгъо социальнэ IэпыIэгъум ехьылагъ» зыфиорэм кышщыдэлытэгъэ пенсием социальнэ ахьщэ тедзэу фашыштыр гъэнэфэгъэным фэшI кызыфагъэфедэрэр, сомэ 4854-рэ хъоу гъэнэфэгъэнэу.

Я 2-рэ статья. Мы Законом кIуачIэ иIэ зыхьурэр

Официальнэу кызыхаутырэ мафэм щегъэжьагъэу мы Законом кIуачIэ иIэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм и Лышгъхъэу
ТХЪАКIУЩЫНЭ Аслъан
кь. Мыекъуапэ,
чъэпыогъум и 27-рэ,
2011-рэ ильэс
N 46

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм иунашъу

А. А. Хъасанэкъор Адыгэ РеспубликэмкIэ Кошхъэблэ районым исуд участкэу N 2-мкIэ мировой судьяу гъэнэфэгъэным ехьылагъ

Адыгэ Республикэм и Конституции ия 70-рэ статья ия 4-рэ пункт иподпунктэу «к»-м тегъэпсыхагъэу Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм **унашъо ешIы:**

1. Хъасанэкъо Азамат Анзаур ыкIор Адыгэ Республи-

кэмкIэ Кошхъэблэ районым исуд участкэу N 2-мкIэ ильэситф пIалтэ иIэу 2011-рэ ильэсым чъэпыогъум и 29-м кышщегъэжьагъэу мировой судьяу гъэнэфэгъэнэу.

2. Заштэрэ мафэм щыублагъэу мы унашъом кIуачIэ иIэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм
и Тхьаматэу Федор ФЕДОРКО
кь. Мыекъуапэ,
чъэпыогъум и 26-рэ, 2011-рэ ильэс
N 139

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм иунашъу

Г. Н. Бутенкэр Адыгэ РеспубликэмкIэ Джэджэ районым исуд участкэу N 2-мкIэ мировой судьяу гъэнэфэгъэным ехьылагъ

Адыгэ Республикэм и Конституции ия 70-рэ статья ия 4-рэ пункт иподпунктэу «к»-м тегъэпсыхагъэу Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм **унашъо ешIы:**

1. Бутенко Галинэ Николай ыпхъур Адыгэ Респуб-

ликэмкIэ Джэджэ районым исуд участкэу N 2-мкIэ ильэситф пIалтэ иIэу 2011-рэ ильэсым чъэпыогъум и 29-м кышщегъэжьагъэу мировой судьяу гъэнэфэгъэнэу.

2. Заштэрэ мафэм щыублагъэу мы унашъом кIуачIэ иIэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм
и Тхьаматэу Федор ФЕДОРКО
кь. Мыекъуапэ,
чъэпыогъум и 26-рэ, 2011-рэ ильэс
N 140

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм иунашъу

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм экономикэ политикэмкIэ, предпринимательствэмкIэ ыкIи IэкIыб къэрал экономикэ зэпхыныгъэхэмкIэ икомитет итхьаматэ игуадзэ хэдзыгъэным ехьылагъ

Адыгэ Республикэм и Конституции ия 68-рэ статья ия 4-рэ пункт ыкIи Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Регламент ия 14-рэ статья атегъэпсыхагъэу Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм **унашъо ешIы:**

1. Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм экономикэ политикэмкIэ, предпринимательст-

вэмкIэ ыкIи IэкIыб къэрал экономикэ зэпхыныгъэхэмкIэ икомитет итхьаматэ игуадзэу Андреев Игорь Евгений ыкIор — хэдзыпIэ кой зыкIым ыцIэкIэ депутат, политическэ партией «Урысыем и Либеральнэ-демократическэ партией» зыфиорэм идепутат фракции хэтыр — депутат IофшIэныр лэжьапкIэ кыратыгъэ ыгъэцэкIэным пае хэдзыгъэнэу.

2. Заштэрэ мафэм щыублагъэу мы унашъом кIуачIэ иIэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм
и Тхьаматэу Федор ФЕДОРКО
кь. Мыекъуапэ,
чъэпыогъум и 26-рэ, 2011-рэ ильэс
N 162

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм иунашъу

Адыгэ республикэ общественнэ организациеу «Заом икIэлэцIыкIухэр» зыфиорэм и Учредительнэ зэлукIэ Джэпсальэу кышыгыгъэм ехьылагъ

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм **унашъо ешIы:**

1. Адыгэ республикэ общественнэ организациеу «Заом икIэлэцIыкIухэр» зыфиорэм и Учредительнэ зэлукIэ 2011-рэ ильэсым Iоныгъом и 8-м кышыгыгъэ Джэпсальэм дегъэштэгъэнэу.

2. Зигугъу къэтшыгыгъэ Джэпсальэр Урысые Феде-

рацием и Федеральнэ ЗэлукIэ и Къэралыгъо Думэ IэкIэгъэхъэгъэнэу.

3. Урысые Федерацием и субъектхэм яхэбзэгъэуцу (лыкIо) органхэм мы Джэпсальэм кыдырагъэштэнэу зафэгъэзэгъэнэу.

4. Заштэрэ мафэм щегъэжьагъэу мы унашъом кIуачIэ иIэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм
и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхьаматэу
Федор ФЕДОРКО

кь. Мыекъуапэ,
чъэпыогъум и 26-рэ,
2011-рэ ильэс
N 160-ГС

Адыгэ республикэ общественнэ организациеу
«Заом икIэлэцIыкIухэр» зыфиорэм Джэпсальэу кышыгыгъэр

1941 — 1945-рэ ильэсхэм щыIэгъэ Хэгъэгъу зеошхом советскэ цыфхэм теклоныгъэр кызышщыдахыгъэ Мафэр ильэс къэс тэ хэтэгъэунэфыкIы.

Хэгъэгъу зеошхом хэлэжьагъэхэм, ащ щыфэхыгъэхэм, сэкъатныгъэ хэзыхыгъэхэм, ветеранхэм, тылым щылэжьагъэхэм шъхьащэ афэтэшIы. Ахэм къалэжьыгъэу наградэхэр афагъэшъуашэ, гушыIэ фабэхэр афало. А пстэур зэкIэ тэрэз ыкIи зафэ.

Ау сыда теклоныгъэр кыдэзыхыгъэ хэгъэгъум 1928-рэ ильэсым кышщегъэжьагъэу 1945-рэ ильэсым нэс кэхъугъэ кIэлэцIыкIухэу зицIыныгъэ заом зэщигъэкъуагъэхэр, кыиныбэ зыпшъэ дэкIын фаеу хъугъэхэр зыкIышщыгъушщэжьыгъэхэр?

Тилэуж икIэлэцIыкIугъо заом илэхъан тefэгъагъ. ТхьамыкIэгъуабэмэ тарихылагъ, чыIи гъабли тигъалэу, лагъымэмэ яшъуй макъэ зэхэтхэу, хъазабышхуи тшэчэу кыхэкIыгъ, ибэ щыIакIэр икIоу зэхэтшIэнэу хъугъэ. ТхылIи тетради тимыIэхэу амыгъэплъырэ унэхэм ташеджэщтыгъэ.

Тэ бэ тIэкIэкIыгъэр, ау ТихэгъэгъукIэ шлошъхъуныгъэ инэу тилагъэм, тильэпкъхэм язэкIотыныгъэ IофышIухэм тафагъэблыштыгъ. Лъэш дэдэу теджэ тшлоигъуагъ. Сыд фэдэрэ кыини зыкырамыгъэгъащтэу тилэгъухэм, еджэнри IофшIэнри зэдафызэ, гъэсэныгъэ дэгъу зрагъэгъотыгъ. Тихэхъогъум нахьыжъхэм тырагъэусэу, ахэм ауж зыкыитымыгъанэу заом зэщигъэкъоу, кыиныбэ зыпшъэ идгъэуцожыгъ, Хэгъэгъум тишIуагъэ зыщедгъэкIын тлэкIышщт чыIпIэхэм ташылэжьагъ, тишIэныгъи, тиамали, тIуачIи ащ фэдгъэлорышIагъ. IофшIэнкIэ тызышъхъасыжъыгъэп, зи кызытэдгъэнагъэп. Унэхэр, производственнэ корпусхэр дгъэпсыгъэх, хэгъэгъум икIалэхэмрэ ипоселкэхэмрэ паркхэмкIэ, скверхэмкIэ дгъэкIэрэклагъэх. Тэ шIэныгъэлэжь, инженер, кIэлэгъэгъэ, врач, псэолэшI, чыгулэжь сэнэхъатхэр тIэ кыидгъэхъагъэх.

Дунаим икIэралыгъо анахь инхэм ащышым — Советскэ Союзым ипромышленность изэхэшэн заом икIэлэцIыкIухэр чанэу хэлэжьагъэх, наукэм, культурэм, спортым, искусствэм ялэгъэпIэ анахь инхэм алъыIэсыгъэх. Атом энергетикэм, космосым якыызфэгъэфедэн, чыIкIэм икIэлэтын лIапсэ фэзышIыгъэхэм тэ тащыш. Тилэуж дэмыхэу игухэлхэм зерафакIоштыгъэм, теубытэныгъэшхо зэрэхэлтыгъэм яшIуагъэкIэ цыфхэм щыIэкIэ-псэукIэ амал дэгъу яIэ хъугъагъэ.

Пенсием тыклонэу игъо кызэсым тишъэрэлыгъэр дэгъоу дгъэцэкIагъэкIэ тлыгътэз, тилофшIапIэхэм такыIулкыжьыгъагъ. Джащыгъум агъэуцугъэ пенсием урышIыIэн плэкIыштыгъэ. Ау хэгъэгъум лъэшэу ищыкIэгъэгъэ цыфхэр джы ащыгъушщэжьыгъэх. Хэгъэгъум кышышхъугъэ зэхъокIыныгъэхэм заом икIэлэцIыкIухэу зыныбжъкIэ пенсием нэсыгъэхэм утынышхо арахыгъ. Я 40-рэ ильэсхэм заом, кыиныгъохэм зипсауныгъэ зэщагъэкъуагъэхэр я 90-рэ ильэсхэм жъышъхъэ мафэ ямыIэжъэу къэнагъэх. Гъомылапхъэхэм, Iээгъу уцхэм, ЖКХ-м ифэIо-фашIэхэм ятарифхэм лъэшэу защыхэхьорэ лъэхъаным нэбгырабэмэ япенсиехэр зэрэцIыкIоу къэнэжъы, пенсионерхэмкIэ ар шъхьакIо мэхъу, ащ фэдэ пенсиемкIэ ушыIэныр лъэшэу кыин. ЧыIопс къэкIуапIэхэр бэу, гъэстынышхъэ-энергетикэ амалышхохэр зилэ хэгъэгъум тигумэкIыгъохэм ыналэ къатыридзэным тышэгъугъы.

ГушыIэм пае, заор зыпэкIэкIыгъэ хэгъэгъуу Украинам, Германиям «заом икIэлэцIыкIухэр» зыфиорэ социальнэ статусыр ильэсыбэ хъугъэу шагъэфедэ. Урысые Федерацием иобщественнэ организациехэу Тверской, Омскэ, Амурскэ, Белгородскэ, Владимирскэ, Воронеж, Волгоград хэхухэм ыкIи Алтай край ащызэхэщагъэхэм а Iофыгъор къалэты.

Заом икIэлэцIыкIухэм зыгорэм ежэнхэу уахътэ къафэнэжъыгъэп. ЯкIэлэцIыкIугъом апэкIэкIыгъэ

кыиныгъо пстэумэ ахэм япсауныгъэ зэщагъэкъуагъ. Тэ кIэралыгъом иIэпыIэгъу тышэгъугъы. Урысые Федерацием и Правительствы, сыд фэдэрэ лъэгапIэм тет хабзэми япшъэрэлыгъэ шъхьаIэхэм зэу ащыщ пенсионерхэм ящыIэкIэ-псэукIэ зыкыгъэлэтыгъэныр. Зышъхьамысыжъхэу Хэгъэгъум зэрэфэлэжьагъэхэмкIэ кIэралыгъор къафэгумэкIыжыныр заом икIэлэцIыкIухэм къалэжьыгъ.

Федеральнэ лъэгапIэм тетэу «заом икIэлэцIыкIухэм» ясоциальнэ статус гъэнэфэгъэным ехьылэгъэ Iофыгъор Урысые Федерацием и Федеральнэ ЗэлукIэ и Къэралыгъо Думэ кыащыхэлъхэгъэн ыкIи Федеральнэ законэу «Ветеранхэм яхьылагъ» зыфиорэм ия 21-рэ статья заом икIэлэцIыкIухэр федеральнэ фэгъэкIотэныгъэхэр зилэхэм яреестрэ хэгъэхъэгъэнхэм афэгъэхьыгъэ гъэтэрэзыжъыныхэр фэшIыгъэнхэ фаеу тэлыгътэ. Джащыгъум фэгъэкIотэныгъэ зилэ уасэхэмкIэ санаториехэм, курортхэм япутевкэхэр, Iээгъу уцхэр кызыIэкIэдгъэхъанхэм ифитыныгъэ тилэ хъуштыгъэ, рыпсэунхэмкIэ ахьщэ анахь макIэу агъэнэфагъэм нахьи фэдитIулкIэ нахьыбэу пенсиемхэм къахахъоштыгъэ. Пенсие дэгъухэр, социальнэ IэпыIэгъу тедзэхэр къаратыхэ зыхъукIэ, заом икIэлэцIыкIухэм не-ушъырэ мафэм яцыхъэ нахь тэлы хъушщт, зфагъэр зыпкъ иуцожышщт, Хэгъэгъум иуцун, ихэхъоныгъэ тилахъэу хэтшыхъагъэр мыкIодыгъэу тлыгъэщт.

Мы Джэпсальэм общественнэ организациеу «Заом икIэлэцIыкIухэр» зыфиорэм и Адыгэ республикэ къутамэ 2011-рэ ильэсым Iоныгъом и 8-м иIэгъэ Учредительнэ зэлукIэм щыхэлъагъэх ыкIи зэкIэми здырагъаштэу щаштагъ.

Тхьаматэу В. Ф. СОРОКОЛЕТ
Секретарэу Л. Г. ГРИШИНА

Щыгъэшлэгъоныгъ ыкIи щычэфыгъуагъ

— Ащ фэдэ мэфэкIыр щымылагъэми, къэуугу-пшысыныр ищыкIэгъэ шъыпкъагъ, — еIо ШэхэкIэй къоджэ округым ипашэу Бэрдые Руслан, — тичылагъо щы-псэухэрэм мы аужырэ илгъэхэм гъэхъагъэу ашIыгъэхэм ягугъу къеп-шыныр, агу къеплэты-ныр, мыщ тапкIэ щы-псэугъэ тинахыжъхэм ялIэуж шIагъохэм Iо-фышхоу эшIуахыгъэ-хэм ягугъу тиныжъы-кIэхэм афэгъшыныр ищы-кIэгъэ дэд. Тэ, шъыпкъэр пIощт-мэ, макIэрэ тызэхъагъэми, тиблэ-кIыгъэ игугъу тэшIы, тилгъэкIы ишэн-хэбзэ дахэхэр кытIкIэхъу-хэрэ ныбжыкIэхэм зэрэчIа-мынэнхэм тыпыл. ШэхэкIэй-шхорэ ШэхэкIэй цыкIурэ ащы-псэухэрэм (чылгъэуитIури зы ад-министративнэ гъунапкъэрэ псыхъоу Шахэрэ эпагъэIыкIы) гуетыныгъэхэм ахэлъэу ямэфэкI зыфагъэхъазырыгъ. МэфэкIым ехъулIэу къэбар гушIуагъор кытIлгъыIэсыгъ: ПсышIопэ рай-онымкIэ ШэхэкIэй чылгъэо анахъ зэтэгъэпсыхъагъэу алытагъ.

Районым щыклогъэ конкурсым шэхэкIэйхэр зэрэщытекIуагъэхэр Iоф кызырэкIоу щытыгъэп. Со-циальнэ Iофыгъохэр мыщ мыдэуеу щызэшIуахыгъэх — гъэстыны-пхъэ шхъуантIэр псэуплэхэм ара-гъэщцагъ, джаш фэдэу псыр, электричествэр унагъохэм алкIа-гъэхъагъэх, гъогухэр агъэцкIэ-жыгъэх, клубхэр, сабий Iыгы-плэхэр зэтырагъэпсыхъажыгъэх, универсальнэ спортивнэ площад-кэр агъэуцугъ, ахэм афэшъаф Iофтхъабзэхэри зэшIуахыгъэх.

Къуаджэм шIэхэу цифровое телевидениерэ скоростной Интер-нетрэ кыIэкIэхъаштых. Къэлэ конкурсым щатекIонхэ шэхэкIай-хэм ямурад.

— Ащ кынышхо кыпыкIынуу кысыщыхъуреп, — еIо Бэрдием.

Ащ кыдырагъаштэ пашэм игуадзэхэми. Мы илгъэсым къадэ-мыхъумэ, кIыхъашт илгъэсым шокIыплэ имыIэу къадэхъушт. Къоджэ дэхъапIэм узыгъэгъозэрэ тамыгъэ шагъэуу ашIонгъу, ари ищыкIагъэу алыгътэ. Художник цIэрыIоу Хъапыштэ Айса ыгъэ-хъазырыр эскизым мэхъанэшхо зилэ тамыгъэхэр хэолъагъох. Хъа-пыштэм стелэу ышIыштым исур-рэт чыплэ общественностым

ыпашъхъэ кышшигъэлъэгъуагъ. Ар къушъхъэчIэсым икIако ехы-щыр. Комплексым ычIэгъкIэ къуаджэм щыпсэурэ Iакохэм ятамыгъэхэр тешIыхъэгъыштых.

Цыф губзыгъэхэр, шIэж куу зилэхэр, зэчий зыхэлхэр ШэхэкIэй имакIэхэп, ахэр агъашIох, албытэх, къоджэдэхэм упчIэ-жыгъухэу, зэхэщакIохэу яIэх. Ащ фэдэу зигугъу дахэкIэ ашIы-хэрэм ащыщ илгъэс 83-рэ зы-ныбжэ Хъушт Къасполэт. Ар эн-циклопедие шъыпкъэм фэд, ымышIэрэ шыIэп. Ежэ еджагъэу щытэп, кыгъэшIагъэм совхо-зым щэлажэ, цыф акъылышIу, шIэж хъалэмэт иI, къэбар къэ-Iогъэныи фэлэз. ЦыкIуи, ини Къасполэт якIас. Ащ щыIэныгъэ опыту, шIэныгъэу илэхэр лъэшэу къашъхъапагъэх, ШэхэкIэй музей шагъэпсы зэхъум, общественнэ консультант шъхъаIэу ар псэо-лгъэшIэхэм яIагъ.

— Музейм щызIуагъэкIэгъэ экспонатхэр экIэ къоджэдэхэм кызылэкIагъэхъагъэх, къаугъо-игъэх, етIани гъэшIэгъоны, а пкыгъохэр Шахэ икIэй зегорэм щашIыгъагъэх, мы чыплэми къацагъотыгъагъэх, — еIо му-зейм ишIын апэу фежагъэхэм ащыщэу илгъэсыбэрэ тарихым-кIэ кIэлэгъаджэу Iоф зышIэгъэ Гъошъу Руслан. — МэкIэ-ма-кIэу экспонат 300 фэдиз зэIуд-гъэкIагъ, тарихы ыкIи културэ мэхъанэ ахэм яI, гъучIым, кера-микэм, апчым, тыжыным ахэ-шыкIыгъэх. Коллекцием ныб-жышхо зилэ экспонатхэр хэтых, гушыIэм пае, мыотI сэхшор — «акинак» ащ раIо, тигъэ ыпэкIэ ятIонэрэ илгъэс миным кыдэхъу-гъэу алыгътэ.

Музейм игупчэ мэшIозэ-кIэгъэнаплэ ит, ащ ыгъунэкIэ хъураеу рекIокIэу экспонатхэр гъэуцугъэх, унагъом ша-гъэфедэрэ пкыгъохэр, щыгъынхэр, музыкальнэ Iэмэ-псымэ-хэр, архив сурэтхэр. Мыщ крае-ведением-кIэ урокхэр щызэхъагъэх.

— Музе-ир кызылут-хынкIэ мэфэ

заулэ нахъ къэмынэжыгъэу ШэхэкIэйшхо псырыкIопIэ тру-бэм икъутафэхэр кышщыдгъо-тыгъэх — кьелуатэ Гъошъу Ас-лган. — Трубэр фарфорым хэ-шыкIыгъагъ. Нафэ кызырэхъу-гъэмкIэ, адыгэ къуаджэхэу псы-хъоу Шахэ икIэй дэтыгъэхэм а псэуалгъэр агъэфедэщтыгъэ.

Тарихым имузей къуаджэу ШэхэкIэй кызырэхъызыIуахыгъэр мэфэкI программэм иIахъ шъхъа-Iэу хъугъэ. А хъугъэ-шIагъэм къоджэдэхэр бэрэ ежагъэх.

Мэфэ заулэ тешIагъэу Шъачэ

хъаблэ ШэхэкIэй пэблагъэу шы-сыгъ. Лакъом ипсэуплагъэ кы-хэгъэщыжыгъуаеп, ацIэхэр къэ-нагъэх, якъэхэлъагъэхэри кызы-тенагъэх...

— СССР-р зызэгъырэзыжым IакIыбым щыпсэурэ тIахылыхэр къакохэу аублагъ, — кьелуатэ Мыгу Рэщыдэ — Адыгеим и Къэралыгъо Совет — Хасэм иде-путатыгъэм, — сурэттехыгъэ гъотыгъуаехэр, нахыжъхэм ягукъэкIыжъхэр къэтыугъойхэу тыублагъэ.

Непэ Рэщыдэ поселкэу Ябло-

лпасэ Мыгухъаблэ, Шапсыгъэ ащылыхъу». СызыкIэупчIэм, ШэхэкIэйшхо иIэгъо-благъохэм МыгухъаблэкIэ еджэхэу чыплэ цыкIуу щыIэу кычIэкIыгъ.

Мы илгъэсым иIоныгъо мазэ Мыгу Iакохэм илгъэкIохэр ШэхэкIэй кьэклогъагъэх, ахэм ахэты-гъэх шэхэкIэй администрацием ипашэу Бэрдые Руслан, «ШэхэкIэй» зыфиIорэ ТОС-м иIэ-шъхъэтетэу Лыф Хъалидэ, хы ШыуцIэ Iушъо Шапсыгъэ ина-хыжъхэм я Совет итхъаматэу Гъошъу Русланэ, истори-кэу Гъошъу Русланэ, истори-кэу Гъошъу Русланэ. ЛIакохэм илгъэкIохэр МыгухъаблэкIэ за-джэхэрэ чыплэм щылагъэх, ащ иIэгъо-благъохэр къаплыхъа-гъэх, нахыжъхэм адэгущыла-гъэх. Хъушт Къасполэт хъакIэхэр къэбар гъэшIэгъоныбэ хигъэдэ-Iуагъэх. ШэхэкIэй апэрэу ахэм щызэхъахыгъ ижырэ шапсыгъэ къэбарыжъэу Мыгу Iакохэм щыцI кIалэм илгъэхъыжыгъэ фэ-гъэхыгъэр, ащ блэшхор ыуки, цыфхэр кыгъээнэжыгъэх, ежэ ыпсэ ытыгъ.

— Тятэжъхэм япсэуплагъэм кышщытлгъэгъуэ ыкIи кышщы-зэхэтыгъэ псэурэ тэркIэ лъэшэу гъэшIэгъоныгъэ, — ыIуагъ Мыгу Рэщыдэ. — Сыдэуцтэу кызышIо-бгъэшына тилгъэкIы щыщхэу мы чыплэм илгъэс 150-кIэ, 200-кIэ, ащ нахыбэкIэ узэкIэIэбжыкIэм щыпсэугъэхэм якъэхалгъэхэр плгъэгунхэр? Ар гъэшIэгъон дэд. НэмыкI чыплэ тыкощи, охътабэ-рэ тыкызытэм ыуж таджэ къэд-гъэзэжыгъэм фэдэу кытщы-хъугъ, ар зэхэшIэ хъалэмэт.

Джы яунагъохэр акыгъухэу Мыгухъаблэ кIонхэу Iакохэм щыщхэм загъэхъазыры. КъэIуа-гъэмэ хъушт ШэхэкIэйшхо щыIэ-хэзэ Iакохэм изэфэс зэхашэнэу зэрэздэгущылагъэхэр. Тыда зы-щызэхашэщтыр? Iо хэлъэп, ята-рихъ чыналь ары.

ШэхэкIэй и Мафэ фэгъэхыгъэ мэфэкIэу зэхашагъэм Мыгухэм яIакохэм лгъэкIохэр кыгъэкIуа-гъэх. Ахэм чылэ еджаплэм шIу-хъафтынхэр кыфыздацагъэх. Къоджэдэхэр лъэшэу ыгъэ-гушIуагъэх оредыIо цIэрыIоу Мыгу Айдемыр иорэдэхэмкIэ.

НЫБЭ Анзор.

имэрэу Анатолий Пахомовыр музейм щылагъ. Къалэм иIэ-шъхъэтэг лъэшэу ар ыгу рыхыгъ. Къуаджэм кышщызыIуахыгъэ музейм ижырэ пкыгъохэу ащ шаугъоигъэхэм чыдэлгъэ лъэп-кыым лъэхъэнэ зэфэшъхъафхэм ищыIэкIагъэ къаушыхъаты, экIэ адыгъхэр ащ рыгушхонхэ алгъэ-кышты.

Адыгэхэм яшэн ялгъэкIы ыла-псэ сыдигъуи лгъыхъунхэр. Тэ-хъутэмыкIоуе районым щыщ къуаджэу БжыхъэкIоуагъэм кы-шщыхъугъэ КIэрмыт МухьдинкIэ IушIэхыгъэп ятэжъхэм япсэупла-гъэм ыгъэзэжыныр. Джы ар Инэм щэпсэу, бизнесмен, Ады-гэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм идепутат, Дунэ Адыгэ Хасэм ивице-президент, кIэлэцIыкIуу къэшъокIо ансамб-лэу «Нэфым» изэхэщакIуу ыкIи испонсор. Нафэ зэрэхъугъэмкIэ, КIэрмытхэм яIакохэм итарихъ лъапсэхэр хы ШыуцIэ Iушъо Ша-псыгъэм кышщыжъэх. Ар кьеу-шыхъаты Шъачэ икартэ геогра-фическэ точкэу иIэм — Чеми-токъуаджэ, адыгабзэкIэ къэпIо-нэу хъумэ, КIэрмыт къуаджэ иIакохэм ичыгъ куоу зызэхэфым Мухьдинэ кышщыжыгъэ ШэхэкIэй дэс унэгъо заулэм Iахы-лыгъэкIэ зэрапэблагъэр. Ащ кышщыуцугъэп Мухьдинэ, мыщ унэ шышIыгъ, ащыщ шыпкъэ хъужыгъэ Iоми нахъ тэрэз...

ЯIакохэм икъежъапIэ екIурэ гъо-гур кышагъэщыжыгъэ Мыгухэ-ми. Урыс-Кавказ заом ыпэкIэ псыхъоу Шахэ икIэй адыгэ чы-лагъоу 70-м ехъу щыпсэушты-гъэ. Ахэм ащыщ зыр — Мыгу-

новскэм щэпсэу, ЗАО-у «Дор-строй» зыфиIорэм ипаш. Джы-рэблагъэ ар лIэкIо чыгыым игъэ-тысын хэлэжъагъ. «ЛIэкIо мэ-зыр» МыекIопэ районым ит. А общественнэ-культурнэ проес-ктым иавторыр МыекIуапэ щы-псэурэ Бибэ Мурат.

— Чыгыым игъэтIысын фэ-шъхъафэу лгъэкуацIэ пэпчэ фи-тыныгъэ иI итарихъ гъогу тхыльэу «ЛIакохэм имэз» дитхэнэу, — еIо Мыгу Рэщыдэ. — ТилIакохэ иблэкIыгъэ зэгъэшIэгъэныр гъэлъэшыгъэнымкIэ ари Iоф-тхъэбзшIу хъунэу угугъэ хъушт. ИлгъэситIу горэкIэ узэкIэIэбжыкIы-мэ, сэ семейжэгъахэу тхыль го-рэм итэу седжагъ Мыгухэр хы ШыуцIэ Iушъом кыкошыкIы-жыгъэхэу, ялгъэкIыкIэ шап-сыгъэхэу. АпэрэмкIэ а къэбарым мэхъанэшхо естыгъэп, ешIошъы хъугъэп. Ащ ыуж синэIуасэ го-рэм кысыIуагъ: «ШъуилIэкIо

Нэгуасэ зыфэшъушI

Пстэуми псэ
ахалъагъоштыгъ

Сыд фэдэрэ цыф лъэпкъи дунэеплъыкIэ шъхьаф, лIэшIэгъу пчъагъэмэ къапкъырыкIыгъэу, иIэ хъугъэ. Псэм уасэу иIэри, цыфыгъэм икIегъэжъапIи цыфым бэшагъэ къыгурылоу зыригъэжъагъэр. Гуашъхъэу, мээу, шъофэу ыкIи псыхъу къэзыухъурэйрэ пстэуми псэ ахалъагъоу цыфхэм зырагъэсэгъагъ.

Адыгэм идунэеплъыкIэ адрэ лъэпкъхэм ябгъапшэзэ къэпIон хъумэ, зэфэмьдэныгъэ Iаджи къыхэбгъэщыщт. Шысэу къэпхьын плъэкIыщт адыгэхэм джэхънэмырэ джэнтимрэ еплъыкIэу афырIагъэр. Нахъ гулыгъэ зыфашIыштыгъэр IэкIыб дунайр арэп, мы дунаим лъыгъэныгъэ къыщыпфашIэу, уищыIэныгъэ гъогу къыкIоцI даушэу пфалъагъэр уисабыйми анэсыжыгъэу, пцIэ дэгъукIэ къыралъоу ушыIагъэмэ арыгъэ.

Адыгэмэ
ятхъэхэр

Цыф цыкIум, апэрэ жьыкъэцэгъум къыщегъэжъагъэу идунае ехъожьыфэ, шIошъхъуныгъэр лъым хэлъэу зыдыIыгъыгъэ. Лъэпкъ зэщымышхэм а шIошъхъуныгъэр зэфэшъхъафэу агъэпсыгъ. Скифсармат лъэпкъмэ тхъэ халъагъоштыгъэ чIыгум хэсэгъэ чатэм. Заом итхъ алогти, шъхъэклафэ фашIыштыгъэ. ЯщыIэныгъэ заом епхыгъэ зэпытыгъи, ар анахъ тхъэ шъхъалэу хыгъагъ.

Адыгэр — мамыр лъэпкъ. Ащ лъыпытэу тхъэу иIэ хъугъэхэр псэ зыпымыт закъохэр арэп. Мэзытхъ, Псытхъэ, Тхъэгъэлыдж, Шыблэ... Джы къызнысыгъэми гушъыIэхэ зыхъукIэ, а тхъэхэм ацIэхэр къыхагъафэх (мэзытхъэ сэлэ, тхъэм ыпс...). Анахъ шъхъалэу адыгэмэ алъытэщтыгъэр Тхъэшхор ары.

Мыжъоу шылым уилоф хэмылэу уелункIыным, ар бгъэгумэкIыным емыкIу халъагъоштыгъэ. Мэзым Iорэм ыгу зэлухыгъэу, иакъыл къабзэу кIоти, Мэзытхъэм елъэлъуштыгъэ ишыкIэгъэ пхъэр къыхыригъэщынэу. Мэзым псэ иI, жьыкъещэ. Ащ Iыпхырэм ыпкIи птыжын фэягъэ. Мэлишъэ иIэу, а мэлхэр зыщыхъурэ мэзым мэлих-мэлиблър цыфым хитIупшыщыхъыштыгъ. Мэзым «опсэу» рилоштыгъ. Адыгэм игубзыгъагъэ, гукъэбзэныгъэу хэлъыр дунаеу къэзыухъурэйрэм зыхишIэщтыгъ, ащ тетэу къыфшыщтыжыштыгъ.

Мыжъоми хэхыгъэ фыштыкIэ фыраIагъ. Ащи псэ пытэу алъытэщтыгъэ, ижъырэ зэманхэм агъэлъапIэщтыгъэ. Ащ ишыхъат адыгэхэр чIыдэлъф лъэпкъэу къызтекIыгъэмэ къагъэнэгъэ мыжъосынхэр. Нарт эпосым «Исп унэкIэ» ахэр хэхъагъэх. Дунаим дэгъоу уфыштытмэ, ори арэуштэу къыпфшыщтыжыштыгъ. Адыгэмэ ар дэгъоу ашIэщтыгъэ.

Мамыр псэукIэ закъоп лъэпкъым пкъэоу фэхъугъэр, игубзыгъагъи ары. Непэ сэ гъогу

Юсып Заур апэрэу тигъэзет къыфэтхэ. Тхыгъэ зэфэшъхъафхэр тапэкIи къыIэкIэкIынкхэу тыщэгугъы. Ар Шэуджэн районым икъоджэ гупчэу Хьакурынэхъаблэ къышыхъугъ, интеллигент унагъо къыхъухъагъ.

Заур правэм и Къэралыгъо Саратовскэ Академие щеджэ, ятфэнэрэ курсым ис. ИцIыкIугъом къыщегъэжъагъэу сурэтхэр ышIыштыгъэх, къамылым къыригъалоу зигъэсагъ, адыгабзэкIи урысыбзэкIи матхэ, истатыхэр гъэзет зэфэшъхъафхэм къыхаутыгъэх. Аужырэ илээсхэм шIогъэшIэгъонэу Кавказым щыпсэурэ этносхэмрэ Средиземноморьем исыгъэ лъэпкъыжхэмрэ ятарихъ зэрегъашIэ. Джырэ уахътэм абхъазыбзэр къызэрэзыIэкIыгъэхъаштым пылъ.

АДЫГЭМ

идунэеплъыкIэ шыш

сызэрыкIорэм пэрыохъу телмэ, тесхышт, саужкIэ къэкIоштым пэрыохъу фэмыхъунэу.

Адыгэхэр лэжъэкIошхоштыгъэх. Чыгулэжыным фэкъулаигъэх. Илээсыр гъэбжъоу хъуным пае Тхъэгъэлыдж елъэлъуштыгъэх. Джы къызнысыгъэми хатэ зилэу зылэжъхэрэм къало чIыгум дэрмэнышхо зэрэхъалыр.

Сыда жъуагъомэ къалорэр?

Апэрэ лIэшIэгъухъу цыфым акъыл зигъотыгъэм къыщегъэжъагъэу джы тарихъ едзыгъоу тыкъызнысыгъэм нэс цыфхэр егупшысэх: сыда жъуагъомэ аушъэфырэр? Ижъырэ лъэпкъхэм жъогъоеплъыным мэхъанэшхо ратыштыгъэ, ыпэкIэ къэкIошт къэбархэр зэрашIэнхъу ахэм яплъыштыгъэх. Ау сэ зигугъу къэсшIынуу сызыфаер «гъэшIэ шъофыр» (информационное поле) ары. Ар дунэе наукам хъэтIэпэмыхъ ешIымы, зытетым тетэу зыщыпър къылон ылъэкIырэп. Космосым епхыгъэ шIэныгъэхэр цыфым ыпашъхъэ цыкIу-цыкIоу квеуцох, ау ахэр хым щыцт тIоIпс. «Зигугъу пшIырэр пчъэлъушъхъэм тес» ало. Ар сьд фэдэми зэтефэрэ хъугъэ-шIагъэп. ГъэшIэ шъофым ар къыкIыгъ. Цыфым изытет тегъэпсыхъагъэу зэкIэри къыдэху. Ары адыгэмэ зыкIалорэр: «Угу умыгъэкIоды». Адыгэр апэрэпшIэу акъылыр арэп зэрэгупшысэрэр. Гур ары тэ тиакъылыр. Ащ къыхэкIэу къэтIоIх: селIупшысагъ, сыГУ къеуагъ, сыГУ фэузы, сыГУ фэплъы, ГУ лъыстагъ... Ащ фэдэ шысэу адыгабзэм макIэп хэтыр. Гур ары шъхъалэр. «Адыгэр аужрэ акъыл». Мыщ узэригъэгупшысэрэр зы: адыгэм апэ ешIэ, етIанэ ышIагъэм егупшысэжы. Шъыпкъэ горэ мыщ хэмылэу щытэп. Сэ мыщ нэмыкI мэхъан хэслъагъорэр.

Джа къызэрэсIуагъэу, адыгэр апэ гу зэрэплъэрэр, етIанэ гум къыIуагъэр акъылым егъэунэшкIужы. Гур къабзэмэ, сьд фэдэрэ упчIи джэуап къыфэбгъотышты. Тыдэ ар къыкIыра? ГъэшIэ шъофым ар къыпхын плъэкIышты ыкIи къызхэтымышIэзэ, ар къытхэуи мэхъу. ОшIэ-дэмышIэу ар е гъэзетым игбъотэщт, е телевизоркIэ плъэгъушты, е пшъхъэ къыхъащт къыздикIыгъэри умышIахъу... зэщымышъу мэхъу къэкIуапIэр.

ШIэныгъэу гъэшIэ шъофым къыуитыгъэм ыпкIи птыжын фае. Мы дунаим тымышIэу Iаджи шхъу. Тизакъоуи тыпсэурэп. ГукIэ къытфэдэгъухэри, къытфэдэхэри щыIэх. **НэбгыритIур зэзаомэ, зыхыырэр текIорэр арэп, ящэнэрэ гор. Заом кIуачIэу къыпыкIырэр зыгорэм ештэжъы. Типсэуныгъи ахэр хэмылажъэхэу щытэп.**

Адыгэмэ зигугъу къашIырэ «чэщтеор», быслъымэн диным хэтхэм «джынэ» зыфалорэр, ари шысэ мыин. Цыфыр къызыхъукIэ, кIоцIэ гъэнэфагъэ иIэу къэхъу. Цыфым фаеми ымыгукIоIын щыIэп, ау лъэныкIо Iофыгъохэм ар къагъэхъурэп. Ящэнэрэ нэр зэлухыгъэу цыфыр къэхъу, ау ишыIэныгъэ гъогу зэрауфэрэм нахъ хэмылэу, нэм зызэфешIыжы. Сэ непэ къамыл сепшэнэу сыгу къэкIыгъэмэ, ар сфэмыукIо-чIынэу щытэп. Сыфэрэи ары, сепшэмэ чылэм сышIаIэтышты, чылэм шъхъадэкIынышъ, нахъ чыжъэу сикъамыл имэкIамэ кIонэу щыт, ау ар зыгорэм стыхрихын ылъэкIышты, сигъогу сытырифымэ. Тауштэу ар хъура? Сыгу зэгъотэу, хъуштыр сымышIэу Iазэм джэ сэкIо упчIэжъэу къэсшIынуу. Къысело къамыл епшэным сыфэкъулаеу, дунаим щызэлъашIэ сыхъунэу, ау сидунай илээситфыкIэ сыхъожьынуу... Мы шысэмкIэ къысIоты-

кIынэу сызыфаер, Iазэмэ яIэпыIэгъу зэрэхъарамыр ары. Iазэу плъэрэр лъэкъоуз мэхъу, Iазэм хъуштыр тэрэзэу ышIэн ылъэкIыштытэп, о уачIыпIэ ар Тхъэм зэремылэIушъуштым фэдэу. ГъэшIэ шъофымрэ орырэ Iазэр шъуазфагу къыдэуцо, уищыIэныгъэ гъогу зэблехъу. ПкIуачIэ пеуты.

КIэлэцIыкIу горэ хъакIэщ Iупэм джэ Iут зэпытыгъ. Къамылапшэм къамылыр зэригъэIушъашъэрэм едэлуныр инэу ыгу рыхъыштыгъ, епшэнэу зыригъэсэнэу фэягъ. Шъхъаеми, къыIуафы зэпытэз, благъэу къамылым рагъэкIуалэщтыгъэп. Мафэ горэм хъакIэщым илIади, къамылыр къытыгъугъ. Ыуж итхъу чъэзэ, шыу горэ къыIукагъ. «Тара, зэ къепшэлъ а пIыгъым», — кIалэм рилуагъ. Апэрэу къамылыр ылупэмэ анигъэсыгъэу къамылым епши, зэфакIо къыригъэIонэу ригъэжъагъ, дэгъоу къызэрэригъалорэм нахъ хэмылэу шыур къехи къэшъуагъ. Мы шысэу къэсхыгъэм къыкIырэр зэкIэми къамыл тепшэнэу арэп. Уфаемэ, къыбдэмыхъун щыIэп. Нахъ шъхъалэр уишъыпкъэу ащ уфэныр ары. ГукIэ пшIошъ хъун фае.

КъызэрэсIуагъэу, дунаим тизакъоп тетыр. Тфэмыдэ Iаджи шхъэу. Джынэ зыфатIохъу, чэщтеоу зигугъу къашIыхэрэр, мэлэIычхэр ыкIи нэмыкIхэри тэ къытэхъуапсэхэу сэлъытэ, сыда пIомэ цыфыр ары ыгу илтым пкъыгъо пызылхъан зылэкIыштыр. Псэжыхъэу, мамыр зымыгъотыгъэу къэзыкIухъэхэрэм яхысапыр тIпкъышIоI къыхэтIысхъанхъу ары. Ахэм фабэр, чыIлэр, хъярыр, тхъагъор зыщышхэр къашIэн алъэкIыштытэп пкъышIоIым хэмытхъэу.

Мафэ горэм сишъэогъурэ сэрэр тыщысызэ, узхэм гушъыIэкIэ танэсыгъ.

— Узхэр ошIэ-дэмышIэу къэхъухэрэп. Узэу цыфым къе-

узырэр фэшъуашэ горэ иIэу къытефэ. Iазэхэм ыкIи плъэхэрэм пасэу е нахъ гужъуагъэу лъэкъоузыр къаублэщт. Адрэм къело: «Зэгорэм зыгорэм ыгу хэбгъэкIыгъэу, зэрэхэбгъэкIыгъэми гу лъымыгъэу е пшыгъупшэжыгъэу илээс заулэ тешIэмэ, джа епшIэгъэ дэдэр къыпфэкIожьышты. Ар гур ары зэпхыгъэр, гуузы къэуублэщт. Арышъ, лъэтемытэу «къысфэгъэгъу» епIон фае, шъуазыфагу дэй къымынэнэу. Илээсхэр тешIагъэхэу, ау угу къэмыкIыжъэу зэгорэм пшIэгъагъэри бгъэрэзыжын плъэкIышты. Къыбгурылон фае узкIэсымаджэрэр. Анахъ шъхъалэр, сымаджэм къыгурылон фае зэгорэм ышIэгъагъэр гуузуу зыгорэм зэрэфэкIуагъэр ыкIи ар зэрэптIупшыжын фаер. «Къысфэгъэгъу» еIу.

Псапэр сыда зыщыщыр?

Сыд фэдэ еплъыкIа шъо псапэм фышъуиIэр? Джырэ уахътэм нэс сэ псапэм еплъыкIэу фысилагъэр нахъыпэрэм цыфхэм яеплъыкIэ техъэщтыгъэ, синыйджэгъу псапэм имэхъанэ нахъ игъэкIотыгъэу къызэкIоIихыгъэу джы сэлэ. Псапэр цыфым уишIуагъэ ебгъэкIыныр ары. «ШIу ши, псым хадз» ало. Цыфым угу пыкIэу уишIуагъэ ебгъэкIымэ, нахъ псэпэшхо щыIэп. Ащ пкIэ имыIэу къанэрэп. Дэгъум дэгъу къылыэкIо. Арыба адыгэхэр Тхъэм зыкIэлъэлухэрэр ахыщэжъгъэи зыгорэм ратымэ, хэкIыгъэм фэдишъэ ыгъотыжынуу. Непэ псапэ зышIэу къытхэтыр, шыпкъэр пIоштымэ, макIэ. Диным пыщагъэхэм Iахъэу атынэу шытыр тхъамыкIэхэм апае зыфатынэу хъурэр, диным къызэриIорэм тетэу ары. Псапэ тэшIэ алошъ, фондхэр къызэлIуахых, аугъоигъэ ахыщэм хэхыхъэх. Зылэ зыщэу гъогуи тетым сыдыгъокIи къелэжъа зыкIэлъэлурэр ептынэу? Сэ «хъау» сэлэ. Псапэ тэшIэ тIоу, тыхъукъоу пчъагъэрэ къыхэкIы тэ къэтымышIэу. Айдамыр шысэ гъэшIэгъон къысфыхыгъагъ.

— Зы кIалэ горэ Фэрзэ Iушъо рыкIозэ зыгорэ псым хэсэу Iэо-лъаоу ылъэгъугъ. «Етхъалэн фае», — ылуи, нэпкъым ечъэхыгъэ IэпыIэгъу фэхъунэу. Ары гушъ тхъамыкI, етхъалэ. Псым зыхидицэ, ежыбри ытхъалэным нэсыгъэу къыхилъэшъужыгъ а цыфыр. Ау ар къытекуо: «Сыда пшIэрэр, сыда сыкъызкIыхэпхыжыгъэр, хэта къылолъэлугъэр?» Мыдрэми риложыгъ: «Уетхъалэти, псым укыхъэхсыжыгъ, «тхъауегъэпсэу» горэ къысэпIуагъэми хъуныгъэ». «Сыд тхъауегъэпсэуа, сэ мы псым сыщэпсэу!» — къыриложыгъ. Шысэм имэхъанэ шъор-шъорэу шъуегупшыс.

ПшIагъэр псапэ зыхъурэр псапэ зыфэпшIэгъэ цыфыр ащ шымыукуIытыхъэм ары, уапэ къыфэмэ «я си Алахъ, къыситыгъэгъэ ахыщэм игугъу кемеыгъэшIэ» зыфиIорэ гупшысэр ышъхъэ къымыхъэмэ ары. Угу пыкIын фае.

ЮСЫП Заур.

Хьакурынэхъабл.

Гугъэр чІэзымьынэгъэ бзылъфыгъ

ЗЭКІЭ цыфым ищІэныгъэ зкырыкІощтыр ежъ ынэ-тІэгъу итхагъэу къэхъу агуагъ. Шыпкъа ар е сымдм къаугу-пшысыгъэу шыта? ТшІэрэп. ЗэртымышІэрэри дэгъу: шІэфэ цыфыр зэутэкІышт къиныгъохэр, тхымыкІагъохэр, насыпын-чъагъэхэр къызыхъушт уахтэр ышІэщтыгъэмэ, хъазабышхо хэ-тыщтыгъэ, зыми ыІэ емыкІу-жыным нэсыщтыгъэ, унагъуи ышІэн ылъэкІыныеп.

ШыІэныгъэр ежъ ихэбзэ гъэу-цугъэхэм атетэу, зы такык-кІи мыгужъоу, ыпэ имышгъэу, гушІагъуи тхымыкІагъуи зы-дихьыххэзэ, ыпэкІэ лъэкІуатэ.

Ныбжыи зэмынэгъуагъэу, аужым пкІыхъапІэкІэ ІэшІэхэп, упсау-зэ-пэшэу, пкІуачІэ изыбзэу, шыІэ-ныгъэм ыгупчэ уитэу, ошІэ-дэ-мышІэу уз Іаер къыпфыкыкІы-ныр. ЕтІани а уз шынагъор къы-зэуагъэр бзылъфыгъэу хъумэ? Бзылъфыгъэм, нафэ, зытыштэп, узым Іэрылхъэ зыфишІыни гъэ-рэу зыритыштэп. Гугъэр игъого-гъоу, шыІэныгъэм шІульгъэу гъунэнчъэу фыриІэм кІуачІэ къыритэу, амал пстэури къыз-фигаэфедзэ, узым ебэнышт, ипсауныгъэ къыухъумэшт ыкІи хэкІыпІэ къыгъотышт. Джащ фэ-дэ бзылъфыгъэ Нина Гордеевар. Ар Федор ыпхъу, къутырэу Хо-муты къышхыгъэу, илъэс 69-рэ ыныбжъ, унэгъо дэгъу иІ.

Цыфхэр зэфэдэхэп: зыр къа-рыунчъ, псынкІэу ыгу мэкІоды, апэрэ къыныр къызэреутэкІыгъэм тетэу гумахъ мэхъу, гугъэр ІэкІэ-зы, дунаир нэкІы хъугъэ къы-шІошы.

Нинэ ицІыф гъэпсыкІэ нэ-мыкІ шыпкъ: бзылъфыгъэ нэ-гушІу, хъалэл, гупыт, шыІэны-гъэр икІас, чІыопсым шІульгъэ-гъушхо фыриІ. Дунаим идэха-гъэ еумэхъы, уц куашэм, ктэ-гъэгъэ быными, чыгъ шхъхъпэ зэхаблэхэми ащэгъушІуыкІы, ахэм ядэхашІэ, афэсакы, къегъэгъу-нэх. ХэдыкІ шІагъохъу ахэр чІы-гом иІэх, жыи къабзэр, мэлэшІу гохыр къахелъэсыкІы, цыфы-гум зыфащэи.

Урыс тхэкІошхоу ыкІи дра-матургъу Антон Чеховым зэгор-рэм ыІогъагъ: «Ташыщ нэбгы-рр пэпчъ ежъ ичІыгу Іахъ зы чыгъ цІыкІу нэмыІэми щигъэтІысы-гъагъэмэ, сьд фэдэу дахэу ты-къэзыуцухъэрэ дунаир хъу-ныгъи!».

ТхэкІошхом псэлъэ кІэкІэу къыІогъагъэр шыгъушпэрэп Ни-нэ, умыгъэцакІэмэ мыхъушт унэгъо шыпкъэу елыгъэ, а гушыІэхэм афэшыпкъ, чІыо-псым игъэдэхэн иІахышІу хешІыхъэ. ЕтІани а шэн-зекІуа-кІэр бэшІагъэ къызыздишта-гъэр. Ежъ къызышхыгъэу чІы-пІэр дахэ, гуІэтыпІ. Псыхъоу Пшызэ исэмэгубгъоу шыс, Ша-псыгъэ псыуытыпІэр пэблэгъэ дэд, ащ итамбэ узэрехэу къу-тырым удахъэ.

Къутырым цІэу иІэр мыдэхэ дэдэми, ежъ псэупІэр дахэ, дэ-хэри цыф дэихэп. Мыщ дэкІыи Хэгъэгу зэошхом кІогъагъэхэм

ащышхэр хэкІодагъэх, ахэм сау-гъэт къутырым шафагъэуцугъ. Зэо илъэс къын дэдэу 1942-рэ илъэсым, фашистхэр Краснодар краими Адыгеими къызебан-хэм, Нинэ къэхъу. А лъэхъэнэ чыжъэм къутырым илъэс 12 на-хыбэ ыныбжыгъэп, унэ шІы-гъэхэр дэтыгъэп, ІэшІэх ІофкІэ агъэпсыгъэ пхъэмбгъу унэхэм (баракхэм) унагъохэр ачІэсы-гъэх. Адыгэ хэтэрыкІлэжъ сов-хозым икъутамэу мыщ шыІэм цыфхэм Іоф шашІэщтыгъ.

«Заом исабий» пстэуэхэм афэ-дэу пшгъэшжыем исабийгъо илъэххэр къын дэдагъэх. Иа-хылхэм гъэшІэгъон къащы-хъоу, ицІыкІугъом къыщегъэ-жъагъэу, нахыжхэр зэмыжэ-гъэхэ шэнхэр Нинэ къыхафэхэу ыублэгъагъ. Нахъ зыкъызеІэтым, игухэлхэр ыгъэцэкІэнхэмкІэ икыоу кІуачІэ къызфигъотыжъу еублэ. ІзекІокІэ-шІыкІэхэмкІэ цыфхэм къахэщы, къызэрыкІоу шымытэу идунэепІыкІэхэм заушху, ІофшІэн зэфэшхъафхэм ахэлажъэ.

КІэлэ ыкІи пшгъэшъэ Іэтахъ-хэу зыпкъ иуцонхэкІэ ежъагъэ-хэм ныбджэгъу, пшгъэшгъэу къафэхъуштым лъэшэу мэхъанэ иІ. «Уигъусэм ышгъокІэ кыо-пІыых» зыфаІорэм шыпкъагъэ хэлъ. Къуаджэу Бжыхъэкъо-жыым дэт еджапІэм щеджэ зэ-хъум, апэ дэдэ ыналэ зытыри-дзэгъагъэр Барцо Хъарыет.

НэбгыритІур шІэхэу зэгуры-Іуагъэх, пшгъэшжые чанхэу, лъэшхэу, жыи акІэгъу шытыгъэх, дэгъоу еджэщтыгъэх, тІуми му-зыкэр якІэсагъ. Ахэр хэмыла-жъэхэу Іофтхъабзэ гори еджа-пІэм шырекІокІыштыгъэп. Нэ-ужым Барцо Хъарыет санаториеу «Шапсыгъ» зыфиІорэм иврач шхъаІэ хъугъэ. Пшгъашгъэмэ еджапІэр дэгъоу къызэдаухыгъ, хэти ежъ сэнэхъатэу зэригъэгъ-ты шІоигъом тетэу зекІуагъэ.

А лъэхъаным игъэкІотыгъэу тыхэгъэу псэлъэшІын Іофхэр щекІокІыштыгъэх, ахэм ныбжы-кІэ кІуачІэхэр афэныкыуагъэх. Партимерэ Правительствэмрэ къызэрэджагъэхэм япэгъокІэу ныбжыкІэ отрядхэр псэлъэ-шІыпІэхэм кІощтыгъэх, чаныгъэ

ахэлъэу хэгъэгум ичІыпІэ зэфэ-шхъафхэм Іоф ащашІэщтыгъэ.

Нинэ комсомолым хэтыгъ. Хабзэм ыпІугъ, ылэжыгъ, джы ишІуагъэ ригъэкІыжыныр, хэгъэгум изыкбегъІэгъын иІахъ хишІыхъаныр игъоу ылытагъ. Илэгъухэм ауж зыкыригъэнэ-нэу фэягъэп, пшгъэшъэ чаныр сырдрэ ІофкІи пэрытхэм ясатыр-хэм ахэтыным фэщэгъагъ.

Инасып зегъотым

Бэ тыримыгъашІэу игухэлъ зэригъэцэкІэштым ыуж ехъэ, ныбжыкІэ куп хэтэу къалэу Шъачэ шылэжъэрэ псэлъэшІы-пІэмэ ащыщ Іоф шашІэнэу ком-сомолым ипутевккІэ макІо. ПсынкІэу ыгу рыхыгъ зыхэхъэ-гъэ псэлъэшІ коллективыр. Халэлэу, ыкІуачІэ хэлъэу, зэри-фэшъуашэм тетэу, пэрытмэ ахэ-тэу Нинэ лажъэу еублэ.

Мыщ пшгъашгъэм инасып къы-щыкыкІы: кІэлэ шырыт шІа-гъоу, ІофшІэкІошхоу Гордеев Виктор нэІуасэ шыфэхъу, бэрэ пэмытэу ныбжыкІитІур шхъэ-гъусэ зэфэхъух. Нинэ курорт къалэу Шъачэ къыдэнэ.

Нинэ цыф гумэкІыл, шыІэ-ныгъэм ыгупчэ чанэу итыныр, ныбжыкІэхэр ІофыкІэхэм къа-фигІэгъынхэр, зэхэщакІоу яІэныр ишэн-зекІуакІэх. А зэпстэумэ къахэкІэу зы чІыпІэ рэхъатэу исын ылъэкІырэп. Бзылъфыгъэм мэкъэ чан шІагъо иІ, музыкэр шІу елэгъу, ордэкъІоным пыщагъ.

Къалэу Шъачэ дэт гурыт еджа-пІэмэ ащыщ мэкъумэщ хызмэт Іофхэр шызэрихъэщтыгъэх, лъфыгъишрэ зы пхъорэлъфырэ иІэх. Шъачэ культурэм игупчэ Унэу дэтым шызэхэщгъэ ан-самблэу «Русская песня» зыфи-Іорэм хэтэу ордэхэр къышеІох. Ишхъэгъусэу Виктори зыкІи Нинэ пэрыохъу къыфэхъугъэп, игъоу ылъэгъугъ.

Ансамблэм бэ хэтыгъэр, бэрэ чІыпІэ зэфэшхъафхэм кІощты-гъэх, концертхэр къащатышты-гъэх. ОрэдыІо анахъ чанэу ан-самблэм хэтхэм ащыщыгъ Ни-на Гордеевар. Тьдэ шыІэми,

уахтэр кІасэ хъугъэми, Виктор мычъыеу ащ паллэщтыгъэ, кІэлэцІыкІумэ яфэІо-фашІэхэр гъэцэкІэгъахэхэу, ежъ-ежырэу пчыхъэшхъашхэр ыгъэхъазы-рыгъэу. Нинэ къызышхыгъэ игупсэ чІыпІэ шІу дэдэ ылъэгъу-щтыгъ. Тьдэ шыІэми, сьд фэдэ псэупІэ зэтэгъэпсы-хъагъэ ылъэгъугъэ-ми, Пшызэ Іушгъо Іус къутыр цыкІоу Хомуты шыгъушпэу уахтэ къэкІуагъэп, ренэу ыгукІэ ащ шылагъ.

Зэшхъэгъусэхэр зэдэгъушыІэжыыи, Нинэ игупсэ чІыпІэ зыкъагъэзэжыынэу зэгурыуагъэх. АшІэ-нэу рахъухъагъэм игъэцэкІэн фежъэ-гъу имыфагъэхэу, ошІэ-дэмышІэу уна-гъом тхымыкІэгъо-шхо къыфэкІуагъ.

Нинэ иджабгъу-Іэрэ ылакхорэ ары-кІорэ лъынтфэхэр зэгоуыгъэх, икІэ-лъэныкыо узым ыубытыгъ. Нэужым ардэдэр иджабгъу кІэлэныкыуи къе-хъулагъ.

Уз дэгъу хъурэп, ау врачхэр зІэзэнхэшъ, агъэхъужыны амы-лгъэкІышт узыр къызыфэкІорэ цІыфым ыгу шышІэщтыр хъа-заб. Мы чІыпІэм Нинэ лыгъэ къышхыгъэфагъ, узэу къеутэ-кІыгъэм ишынагъо къыгурэІоми, ыгу ыгъэкІодыгъэп, къызхыгъэ-щтыгъэп ыкІи тхыаусыхагъэп, ары пакІошъ, лыми, исабийхэ-ми яушыныштыгъэ. ЩІэгъэшхо къызыхыгъэфагъ, ыкІуачІэ ипы-тагъэ нахъ хэхъуагъ, къэтэджын ыкІи зекІон ымылэкІми, игуІэ-тыныгъэ кІэгъэкъон фэхъугъ.

Мы уахтэм ыгу къэкІыжы-гъэх лъэкъуитІу зыпымытыжъ летчикэу Алексей Маресье-выр, тхакІоу Алексей Титовыр, большевик псыхъагъэу, тхакІоу Николай Островскэр. Зыр лъэ-къуитІу зыпымыт летчик, Хэ-гъэгъу зэошхом ипчэгъу итыгъ, ад-рэм узым ыпкъ ыубытыгъ, къэ-лэмыр цапекІэ ыІыгъэу «Всем смертям назло» зыфиІорэ тхы-лэыр ытыгъ, ящэнэрэр пІэхэ-мыкІ сьмадж, нэшъуми, тхы-лэитІу ытыгъ. Ахэр сэкъаты-гъэх, ау зи амал ямыІэжъэу, шы-Іэныгъэм къызхидзыгъэхэу за-лэытагъэп, яузхэм зэрафэлъэ-кІэу ябэныгъэх, ящІэныгъэ нэб-гырэ миллион пчыагъэмэ шысэ афэхъугъ. Адэ ежъ Нинэ? Рэхъа-тэу, зи ымыІоу ыкІи ымышІэу узым гъэрэу зыритыштыгъ?

ШыІэныгъэм илыеп

ШыІэныгъэм илыеу зильытэ-жынышъ, «Хъу шІоигъор, орэхъу» ыІоу, игугъэ-кІуачІэхэр ымыгъэфедэхэу, къехъулагъэм езэгъэу шысыштыгъ? Хъау, зи ымышІэу шысы хъуштыгъ. Іоф ышІэн фадэ, узым пэуцун, ебэнын, ары пакІошъ, зэкІифэн фадэ. ЫкІуачІэ къыдеІэн, Тхъэри къы-ІэпыІэн.

Лыр ренэу зэригъусэм, лъэ-шэу ыналэ къызэрэтетым шІо-гъэшхо къахыгъ. ПІэм зэрэхэ-лэу ыІэхэр, ылакхорхэр ыгъэІо-рышІэнхэм фигъасэхэу, Іоф ади-шІэу ыублагъ. Къын дэдагъ ар,

Іэхэр, ылакхорхэр фэІорышІэхэ-рэп, къедэІухэрэп. СэмэгъуІэм джабгъуІэр егъасэ, сэмэгъуІэм етІанэ джабгъу ылакхор Іоф дешІэ. Мэпшы, пкІантІэр къе-чъэхы, жыи ымыгъотэу мэхъу. ІофшІэныр ыгъэтІылыррэп, зе-гъэпсэфы, етІани педзэжыи, а ІофшІэнхэм апылэу чыем Іуи-хэуи мэхъу.

Мафэ горэм зиуплэкІужыы-нэу ыгу къыхагъ. ПІэм къыхэтэ-джыкІи, пхъэнтІэкІум зытыри-гъэкІагъ, бэщыр мыузырэ сэмэ-гуІэм ритыгъ. Ахэм затыригъа-кІээ, мэкІэ-макІэу зыкыІэгъыгъ, ылакхормэ атеуцагъ ыкІи бэ-щыр ытІупшыгъ. ГъэшІэгъоны хъурэр — лъэкъуитІуми атет! Фэсакыпэу апэрэ лъэбэкъур ыдыгъ, нэужым — ятІонэрэр, ылакхормэ атетэу, бэщи ымы-Іыгъэу Нинэ макІо.

ЗэкІэ лакхор шышхэми, инэ-Іуасэхэми, игъунэгъухэми бзы-лъфыгъэм къыдэхъугъэр агъэ-шІэгъуагъ ыкІи лъэшэу гуапэ ащышхыгъ. Нинэ лъытэныгъэу фашІыштыгъэм хэхъуагъ, цы-фыбэ ащ рыгушыІэщтыгъ. Ежъ Нинэ икІэрыкІэу къэхъужыгъэм фэдэу зильытэжыныштыгъэ. Джы-ри зы Іофыгъо къэнэгъагъ, ар джабгъуІэр ары, ау сьд фэдизэу ащ Іоф зыдеши, узым къыІэ-кІихын ылъэкІыгъэп. Къэнэжыы-гъэгъэ закор джабгъуІэм зэкІэ ышІэщтыгъэр сэмэгъуІэм ышІэу егъэсэгъэныр арыгъэ.

Узым пэшІуекІо

ИтІури псаоу зыщэтым, сэмэгъуІэм ащ фэдэу зытыригъао-щтыгъэп, джы ар гъэсэгъэн ыкІи «гъэдэІогъэн» фэягъэ. Бэрэ пэ-мытэу ари «къыригъэуцоллагъ»: унэ кІоцым тІэкІу-шъокІоу ши-шІэрэмэ анэмыкІхэу ІофшІэн къын зэхэшІыхъагъэхэр ыгъэца-кІэхэу ыублагъ.

Къыдэхъурэм бзылъфыгъэр къагъэчэфыштыгъ, ыгу нахъ къаІэтыштыгъ, нахыбэ ышІэ шІоигъоу хъуштыгъэ. Пенсием зэкІо нэужым бысымгощэ за-къоу шытыныр ригъэкъугъэп, нэмыкІ ІофшІэнхэм зариты шІо-гъоу хъугъэ.

ИныбжыкІэгъу илъэххэм хэгъэ мастэхэмкІэ, къахыш-хэмкІэ дэгъоу хэщтыгъэ, хэ-дыкІхэр ыкІи сурэтхэр ышІы-штыгъэх. Джы ыныбжыи хэкІо-тагъэу, сэкъатныгыи зыщІэ лъэ-хъаным хэдыкІын Іофхэр сэнэ-хъат шыпкъэкІэ хихынэу ри-хъухъагъ. Джарэуштыгъ икІэры-кІэу ІофшІэн къынхэм апиДзэ-жыыгъагъ.

Гордеевхэм яунэ бэмышІэу сышылагъ, къэслэгъугъэр сшІо-гъэшІэгъоныгъ. Унэм узыхъэрэм нэмыкІ дунае ухэхъагъэм фэд, зэкІэ дэпкъхэм Нинэ ихэдыкІ-хэр рамэхэм адэтхэу яІуІыгъэх, къэгъэлъэгъоІэ зал шыпкъэм фэд. Рамэхэр Виктор зышІыхэ-рэр. БэмышІэу Виктор ежъ къы-угупшыси станок Нинэ фи-шІыгъ, инэу ащ ишІуагъэ къе-кІы шхъэгъусэм. Картинэу ышІырэмэ янахыбэр ежъ Ни-нэ сурэтэу ышІырэмэ къаты-рехы. Ащ исурэтхэм ащышхэр районым ыкІи еджапІэхэм къа-щагъэлъагъох.

ХЪУШТ ШЪАБАН.

Сурэтыр Высоцкэ Еленэ ты-рихыгъ.

Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет иунашъу

Ясэнэхъат елъытыгъэу шэклогум шхончыр зылыгъын фитхэм яхьылагъ

Федеральнэ законэу «Ашэм ехьылагъ» зыфиорэм ия 13-рэ статья диштэу Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет унашъо ешты:

1. Ясэнэхъат елъытыгъэу шэклогум шхончыр зылыгъын фитхэр гуадзэм диштэу ухэсыгъэнхэу.
2. Официальнэу кызыхаутырэ мафэм щегъэжьагъэу мы унашъом кӀуачӀэ иӀэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм и Премьер-министрэу КЪУМПЫЛ Мурат
къ. Мыекъуапэ,
чъэпыогъум и 14, 2011-рэ илъэс
N 210

Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет 2011-рэ илъэсым чъэпыогъум и 14-м ыштыгъэ унашъоу N 210-р зытетым игуадз

Ясэнэхъат елъытыгъэу шэклогум шхончыр зылыгъын фитхэр

1. Псэушъхьэ Ӏэлхэм якъэухъумэнкӀэ къэралыгъо инспекторыр.
2. ШэклогумкӀэ шӀэныгъэхэр языгъэгъотырэ специалист шъхьалэр.
3. ШэклогумкӀэ шӀэныгъэхэр языгъэгъотырэр.
4. Шэклогум хъызмэтым иуащткэ ипащэр.
5. ШэклогумкӀэ специалист шъхьалэр.
6. Шэклогум феджагъэр.

Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет иунашъу

Красногвардейскэ районымкӀэ Беляевскэ пшэхъо-мыжъо кычӀэхыпӀэу Краснодар псыубытыпӀэм кыыхуытырэм изы Ӏахь ибайныгъэ кыызфагъэфедэным ифитыныгъэ къязытырэ аукцион зэхэщэгъэным ехьылагъ

Урысые Федерацием и Законэу «ЧычӀэгъ байныгъэ-хэм яхьылагъ» зыфиорэм диштэу Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет унашъо ешты:

1. Красногвардейскэ районымкӀэ Беляевскэ пшэхъо-мыжъо кычӀэхыпӀэу Краснодар псыубытыпӀэм кыыхуытырэм изы Ӏахь ибайныгъэ кыызфагъэфедэным ифитыныгъэ къязытырэ аукцион зэхэщэгъэнхэу.

2. Красногвардейскэ районымкӀэ Беляевскэ пшэхъо-мыжъо кычӀэхыпӀэу Краснодар псыубытыпӀэм кыыхуытырэм изы Ӏахь ибайныгъэ кыызфагъэфедэным

ифитыныгъэ къязытырэ аукционым ирегъэкӀокӀын фэгъэ-зэгъэшт комиссиер зэхэщэгъэнхэу.

3. Ухэсыгъэнхэу:

1) Красногвардейскэ районымкӀэ Беляевскэ пшэхъо-мыжъо кычӀэхыпӀэу Краснодар псыубытыпӀэм кыыхуытырэм изы Ӏахь ибайныгъэ кыызфагъэфедэным ифитыныгъэ къязытырэ аукционым изэхэщэн фэгъэзэгъэ комиссиер хэтхэр гуадзэу N 1-м диштэу;

2) Красногвардейскэ районымкӀэ Беляевскэ пшэхъо-мыжъо кычӀэхыпӀэу Краснодар псыубытыпӀэм кы-

хиубытырэм изы Ӏахь ибайныгъэ кыызфагъэфедэным ифитыныгъэ къязытырэ аукционыр зэрэзэхашэрэ шты-кӀэр гуадзэу N 2-м диштэу.

4. Официальнэу кызыхаутырэ мафэм щегъэжьагъэу мы унашъом кӀуачӀэ иӀэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм и Премьер-министрэу
КЪУМПЫЛ Мурат

къ. Мыекъуапэ,
чъэпыогъум и 19, 2011-рэ илъэс
N 215

Адыгэ Республикэм ИофшӀэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкӀэ и Министерствэ иунашъу

Щытхъу тамыгъэу «Материнская слава», дипломэу «КӀэлэцӀыкӀухэм япӀункӀэ гъэхъагъэхэр зэрашыгъэхэм фэшӀ» зыфиохэрэм яхьылӀэгъэ Положениеу Адыгэ Республикэм ИофшӀэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкӀэ и Министерствэ 2009-рэ илъэсым Ионыгъом и 2-м ыштыгъэ унашъоу N 183-р зытэтэу «Адыгэ Республикэм ИофшӀэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкӀэ и Министерствэ иведомствэ наградахэм яхьылагъ» зыфиорэмкӀэ аухэсыгъэм зэхъокӀыныгъэхэр фэштыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Гухэлъ гъэнфагъэ зиӀэ республикэ программэу «2009 — 2012-рэ илъэсхэм Адыгэ Республикэм сабийхэр нахьыбэу кышчыгъэхьугъэнхэр» зыфиорэр гъэцӀэгъэным, ным уасэу фашӀырэм зыкӀэгъэлэтыгъэным, унэгъо хабзэхэр гъэпытэгъэнхэм, кӀэлэцӀыкӀухэм япӀункӀэ ным гъэхъагъэу иӀэхэр кыдэлъытэгъэнхэм атегъэ-псыхагъэу унашъо ешты:

1. Щытхъу тамыгъэу «Материнская слава», дипломэу «КӀэлэцӀыкӀухэм япӀункӀэ гъэхъагъэхэр зэрашыгъэхэм фэшӀ» зыфиохэрэм яхьылӀэгъэ Положениеу Адыгэ Республикэм ИофшӀэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкӀэ и Министерствэ 2009-рэ илъэсым Ионыгъом и 2-м ыштыгъэ унашъоу N 183-р зытэтэу «Адыгэ

Республикэм ИофшӀэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкӀэ и Министерствэ иведомствэ наградахэм яхьылагъ» зыфиорэмкӀэ аухэсыгъэм ия 1-рэ разделэу «Зэдэгъэ-федэрэ положенихэр» зыфиорэм мыщ фэдэ зэхъокӀыныгъэхэр фэштыгъэнхэу:

1) а 1.2-рэ пунктым хэт гушыӀэу «анахьыкӀэм» зыфиорэр гушыӀэу «яхэнэрэм» зыфиорэмкӀэ зэблэхьугъэнхэу;

2) а 1.3-рэ пунктым хэт гушыӀэу «анахьыкӀэм» зыфиорэр гушыӀэу «япӀэнэрэм» зыфиорэмкӀэ зэблэхьугъэнхэу.

2. Къэбар-правовой отделым ипащэу О. В. Долголенкэм мы унашъор Урысые Федерацием исубъектхэм яшӀпхъэ правовой актхэм яфедеральнэ регистрэ хагъэ-

хьаным ыкӀи гъэзетхэу «Советскэ Адыгеим», «Адыгэ макъэм», мазэ къэс кыдэкӀырэ сборникэу «Адыгэ Республикэм изаконодательствэ зэхэугъоягъэхэм» къащы-хэутыгъэным пае аӀекӀигъэхьанхэу.

3. Заштэрэ мафэм щегъэжьагъэу мы унашъом кӀуачӀэ иӀэ мэхъу.

4. Мы унашъор зэрагъэцакӀэрэм гъунэ лъысфынэу сшъхьэкӀэ зыфэсэгъазэ.

Адыгэ Республикэм ИофшӀэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкӀэ иминистрэу Наталья ШИРОКОВА
къ. Мыекъуапэ,
чъэпыогъум и 13, 2011-рэ илъэс
N 245

Адыгэ Республикэм ИофшӀэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкӀэ и Министерствэ иунашъу

КӀэлэцӀыкӀухэм япсауныгъэ зыгъэпытэрэ организациехэм гъомылапхъэхэр аӀекӀэзыгъэхьащтхэр зэрагъэнафэрэм хэбзэ икӀу хэлъхьэгъэным ыкӀи ахэм гъомылапхъэ дэгъухэр нахьышӀоу аӀекӀэгъэхьэгъэным яхьылагъ

Урысые Федерацием и Правительствэ и Тхьаматэ игуадзэ 2011-рэ илъэсым шышъхьӀум и 30-м ыштыгъэ унашъоу N АЖ-П12-6140-р зытетым диштэу, кӀэлэцӀыкӀухэм япсауныгъэ зыгъэпытэрэ организациехэм гъомылапхъэхэр аӀекӀэзыгъэхьащтхэр зэрагъэнафэрэм хэбзэ икӀу хэлъхьэгъэным ыкӀи ахэм гъомылапхъэ дэгъухэр нахьышӀоу аӀекӀэгъэхьэгъэным атегъэпсыхагъэу унашъо ешты:

1. Гъомылапхъэхэм яӀекӀэгъэхьанкӀэ къэралыгъо зэзэгъыныгъэ адашӀыным ифитыныгъэ къязытырэ аукцион шъхьэихыгъэу электрон шыкӀэкӀэ зэхашэрэм ехьылӀэгъэ документациер мы унашъом игуадзэу N 1-м диштэу ухэсыгъэнхэу.

2. Гъомылапхъэхэм яӀекӀэгъэхьанкӀэ зэзэгъыныгъэр зыфэдэщтыр мы унашъом игуадзэу N 2-м диштэу ухэсыгъэнхэу.

3. Адыгэ Республикэм икъэралыгъо учрежденихэу

Адыгэ Республикэм ИофшӀэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкӀэ и Министерствэ кыфӀорышӀэхэу Адыгэ Республикэм щыпсэурэ кӀэлэцӀыкӀухэм языгъэгъэпсэфыхэрэм ыкӀи ахэм япсауныгъэ зыгъэпытэхэрэм гъомылапхъэхэр аӀекӀэгъэхьанхэм телъытэгъэ къэралыгъо заказыр зэхэгуэцӀо зыхьукӀэ электрон шыкӀэм тетэу аукцион шъхьэихыгъэр зэрэзэхашэрэм ехьылӀэгъэ документациер (гуадзэу N 1-р) гуадзэу N 2-м кызырэ-щыдэлъытагъэм тетэу зэхэгуэцӀогъэ зэзэгъыныгъэмрэ агъэфедэнхэ фае.

4. Игъо афӀэлъэгъугъэнхэу:

4.1. КӀэлэцӀыкӀухэм япсауныгъэ зыгъэпытэрэ организациехэу Адыгэ Республикэм икӀэлэцӀыкӀухэм языгъэ-псэфынрэ япсауныгъэ гъэпытэгъэнымрэ япхыгъэ фӀо-фашӀэхэр зыгъэцакӀэхэрэм, мы унашъом ия 3-рэ пункт зигугъу кышӀыхэрэм анэмыкӀхэрэм, зэхэщэн-правовой

гъэпсыкӀэу яӀэм емылътытыгъэу яфинанс-хъызмэт ИофшӀэнкӀэ гуадзэу N 2-м тетэу зэхэгуэцӀогъэ зэзэгъыныгъэр кызыфагъэфедэнхэу.

4.2. Адыгэ Республикэм имуниципальнэ образованихэм кӀэлэцӀыкӀухэр мафэрэ зыдэщыӀэхэ лагерьхэм гъомылапхъэхэр аӀекӀэгъэхьэгъэнхэм яхьылӀэгъэ заказхэр зэхэгуэцӀохэ зыхьукӀэ, гуадзэу N 1-м кышчыдэ-лътытэгъэ документациер гуадзэу N 2-м тетэу зэхэгуэ-цӀогъэ зэзэгъыныгъэмрэ кызыфагъэфедэнхэу.

5. Мы унашъор зэрагъэцакӀэрэм гъунэ лъысфынэу сшъхьэкӀэ зыфэсэгъазэ.

Адыгэ Республикэм ИофшӀэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкӀэ иминистрэу Наталья ШИРОКОВА
къ. Мыекъуапэ,
чъэпыогъум и 17, 2011-рэ илъэс
N 252

Адыгэ Республикэм ИофшӀэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкӀэ и Министерствэ иунашъу

Зыныбжъ хӀекӀотагъэхэмрэ сэкъатныгъэ зилэхэмрэ ясоциальнэ фӀо-фашӀэхэр афэгъэцӀэкӀэгъэнхэмкӀэ Адыгэ Республикэм икъэралыгъо учрежденихэм япшӀэрылӀхэр зэрэзэшӀуахыхэрэр нахьышӀу шыгъэным фэгъэхьыгъэ шапхъэхэм яухэсын ехьылагъ

Зыныбжъ хӀекӀотагъэхэмрэ сэкъатныгъэ зилэхэмрэ ясоциальнэ фӀо-фашӀэхэр афэгъэцӀэкӀэгъэнхэмкӀэ Адыгэ Республикэм икъэралыгъо учрежденихэм япшӀэрылӀхэр зэрэзэшӀуахыхэрэр нахьышӀу шыгъэным фэгъэхьыгъэ шапхъэхэу Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет иунашъоу N 249-р зытэтэу 2009-рэ илъэсым тыгъэгъазэм и 28-м аштагъэхэр нахьышӀу шыгъэным пае унашъо ешты:

1. Зыныбжъ хӀекӀотагъэхэмрэ сэкъатныгъэ зилэхэмрэ ясоциальнэ фӀо-фашӀэхэр афэгъэцӀэкӀэгъэнхэмкӀэ Адыгэ Республикэм икъэралыгъо учрежденихэм япшӀэрылӀхэр зэрэзэшӀуахыхэрэр нахьышӀу шыгъэным фэгъэхьыгъэ шапхъэхэр ухэсыгъэнхэу.

2. Цыфхэм социальнэ лъэныкъомкӀэ яфӀо-фашӀэхэм ягъэцӀэкӀэн фэгъэзэгъэ учрежденихэм ядиректорхэм

пшӀэрылӀхэу яӀэхэм атегъэпсыхагъэу а Иофыр зэхашэнхэу.

3. ЭкономикэмкӀэ ыкӀи финансахэмкӀэ отделым ипащэу Г. А. Митрофановым, социальнэ фӀо-фашӀэхэм ягъэцӀэкӀэнкӀэ отделым иконсультантэу Ф. М. ПлатӀкъом цыфхэм ясоциальнэ фӀо-фашӀэхэм ягъэцӀэкӀэн фэгъэ-зэгъэ стационар учрежденихэм якъэралыгъо пшӀэрылӀхэр зэхэгуэцӀохэ зыхьукӀэ мы унашъом кыпкыры-кӀыххэзэ ашӀынхэу.

4. Къэбар-правовой отделым ипащэу О. В. Долголенкэм Урысые Федерацием исубъектхэм яшӀпхъэ правовой актхэм яфедеральнэ регистрэ хагъэхьаным ыкӀи гъэзетхэу «Советскэ Адыгеим», «Адыгэ макъэм», джащ фэдэу мазэм зэ кыдэкӀырэ сборникэу «Адыгэ Республикэм изаконодательствэ зэхэугъоягъэхэр» зыфиорэм кыыхаутыным пае мы унашъор аӀекӀигъэхьанхэу.

5. «Зыныбжъ хӀекӀотагъэхэмрэ сэкъатныгъэ зилэхэмрэ ясоциальнэ фӀо-фашӀэхэр афэгъэцӀэкӀэгъэнхэмкӀэ Адыгэ Республикэм икъэралыгъо учрежденихэм япшӀэрылӀхэр зэрэзэшӀуахыхэрэр нахьышӀу шыгъэным фэгъэхьыгъэ шапхъэхэр ухэсыгъэнхэм ехьылагъ» зыфиорэ унашъоу N 262-р зытэтэу 2010-рэ илъэсым шышъхьӀум и 31-м Адыгэ Республикэм ИофшӀэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкӀэ и Министерствэ ыштэгъагъэм кӀуачӀэ имылӀэжъэу лътытэгъэнхэу.

6. ЗыкӀэтхэхэрэ мафэм щыублагъэу мы унашъом кӀуачӀэ иӀэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм ИофшӀэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкӀэ иминистрэу Наталья ШИРОКОВА
къ. Мыекъуапэ,
шышъхьӀум и 17, 2011-рэ илъэс
N 256

НЫБЖЫКІЭХЭМРЭ ЛЬЭХЪАНЫМРЭ

ЩЫТХЪУЦІЭХЭР зыфаусыгъэхэр зэныбджэгъух

Къыблэ шьолъырым, Те-мыр Кавказым, тильэпкъэгъухэр зыщыпсэурэ хэгъгумэ ащызэлъашлэхэрэ Нэчэс Анжеликэрэ Лыбзыу Аслъанрэ искусствэм гьогу зэфэшъафхэмкІэ хэхъагъэх. Адыгэ Республикэм и Лышъхъу ТхьакІушынэ Аслъан джырэблагъэ А. Нэчэсымрэ А. Лыбзыумрэ щытхуцІэхэр афиусыгъэх.

зыу Аслъанэ музыкальнэ произведениехэр зэрегъафэх. Орэдышъоу къыхихырэм псэ къыпигъэкІэным фэшІ пщынэр илэпылэгъушлэ.

Адыгэ Республикэр илээс 20 зэрэхъугъэм фэгъэхьыгъэ концер-тхэм Нэчэс Анжелики Лыбзыу Аслъани ахэлъагъэх. Къэбэр-тэе-Бэлыкъарым, Къэрэщэе-Щэр-джэсым, нэмыкІ республикэхэм тиартистхэр арагъэблагъэх.

— Искусствэм ныбджэгъубэ къытитыгъ, — еІо Лыбзыу Аслъанэ. — Тхьаегъэпсэух тилоф-шлагъэ уасэ къыфэзышІыхэрэр.

Нэчэс Анжеликэ е Лыбзыу Аслъанэ концерт Мыекъуапэ щызэхышэмэ, залым тІысыпІэ нэкі щыбгъотыжырэп. Ныб-жыкІэхэзэ цІэрыІо хъугъэх, тыгу къыддеІу тафэгъушлэ, искусствэм бэгъашлэ щыхъунху афэтэлэ.

Сурэтым итхэр: Адыгэ Рес-публикэм изаслуженнэ арти-стху Нэчэс Анжеликэрэ Лыбзыу Аслъанрэ.

— Орэдым сыгу зэлъыштагъ, — еІо Нэчэс Анжеликэ. — Ис-кусствэр шІогъэшІэгъон. Эконо-микэм епхыгъэ сэнэхъатым зегорэм сырылэжъэнкІи пшІэхэнэп.

Лыбзыу Аслъани Адыгэ къэ-ралыгъо университетыр къы-ухыгъ. ИскусствэхэмкІэ инсти-тутым щеджагъ. Къэгъэзэжэ Байзэт зипэщэ ансамблэм хэтэу пщынэр «къызырегъэгъушІэ-щытыгъэр» тшыгъупшэрэп. Лыб-

шІогъэшІэгъоных, нэмыкІ компо-зиторхэм ятворчестви зыщегъэ-гъуазэ.

Аужырэ илээсым Нэчэс Ан-желикэ лъэпкъ зэфэшъафмэ яорэдхэр къелох, театризован-нэ купкІыр хэлъу эстрадэм зы-регъэушъомбгъу. Адыгэ къэра-лыгъо университетым экономи-кэмкІэ ифакультет дэгъу дэдэу щеджагъэми, музыкэм ишыІэны-гъэ рипхыгъ.

Нэчэс Анжеликэ ежэ игушчы-Іэм арылэ мэкъамэхэр еусых, эстрадэ орэдхэм ямызакъоу, ижы-рэ адыгэ орэдхэри къелох. Арти-стым нэшанэу хэлъын фаемэ къапкъырыкІызэ, искусствэм зы-кышыгыотыгъэу тэлъыгъ.

«Азэмагъ», Абрэдж Нухъэ фэ-гъэхыгъэ орэдыр, «Сыд сила-жыэр?» нэмыкІхэри ирепертуар хигъэхъагъэх. Композиторэу Гьон-нэжыкыо Аскэр Ыусырэ орэдхэр

ИСКУССТВЭМРЭ ПІУНЫГЪЭМРЭ

Сабий къызыфэхъушт бзыльфыгъэр егъэгупшысэ

Ны. А гушыІэм имэхъанэ Хьакъуй Заремэ къызэлъуихы шІоигъоу щыІэныгъэм къыхъыгъэ зэгъэпшэн гъэшІэгъонхэр ышІы-гъэх. Лъэрмыхъэ бзыльфыгъэр музыкэм едэлүзэ, искусствэм нахъ хэщагъэ зэрэхъурэм изакъоп ты-кызытегушчыІэрэр. Бзыльфыгъэр музыкэм егъэгъуазэ. ІэкІыб хэ-гъэгъухэм ащыщхэм шэнышІу ащыхъугъэу алгыгъэ сабий къызы-фэхъушт бзыльфыгъэхэм апае кон-цертхэр зэрэзэхъащэхэрэр.

Медицинэм пылхэм, шІэны-гъэлэжъхэм яуплэгъунхэм къау-шыхъатырэм щыІэныгъэм куоу ухещэ. Сабыр къэмыхъузэ музы-кэр зэхехы, зэредэІурэм ишІуа-гъэкІэ гукъэкІыжъэу иІэр нахы-шІу мэхъу. Музыкэм цыфым игу-лыгъэ епсыхъэ, ишэн-гъэпсыкІэхэр шэпхъэ хэхыгъэхэм афещэх.

Пчыхъэзэхъхэм хэлэжъэгъэ бзыльфыгъэхэм къэбарэу зэх-ахыгъэр ашІогъэшІэгъоныхыгъ. ГушыІэгъу тызыфэхъугъэмэ ащыщ бзыльфыгъэ ныбжыкІэр тинэІуас, ыцІэ къетымыІонэу къытэлъэлугъ. Сабий къыфэхъумэ сэнэхъатэу къыхихыштым егупшысагъ. Му-зыкэм бзыльфыгъэр едэлүзэ, нахъ рэхъат мэхъу, игумэкІыгъохэр ты-регъэх. Сабыеу къыфэхъуштым

Сабий къызыфэхъушт бзыльфыгъэхэм, лъэрмыхъ-хэм афэгъэхыгъэ концертэу тызэплъыгъэм макІэп тызэригъэгупшысагъэр. Адыгэ Республикэм и Къэра-лыгъо филармоние изал цыкІу щызэхъащэгъэ пчыхъэ-зэхъахэр Хьакъуй Заремэ зэрицагъ.

Щэрдж Бэлэрэ Мамгъэт Ленэрэ.

музыкэр зэрэзэхихырэм егупшы-сэ, шІоу щыІэр къыдэхъуным кІэхъопсы.

ЗэлІ-зэшгъузхэр зэгъусэху пчы-хъэзэхъхэм щытлэгъугъэх. Зэх-ахыгъэр нахъ куоу зэфэзыхысы-

жы зышІоигъохэри къахэкІыгъэх.

Республикэ филармонием иар-тисткэу Мамгъэт Ленэ классикэм хэхъэгъэ произведениехэр къы-Іуагъэх. Дунэе зэнэкъокъум ила-уреатэу Сергей Пособиловым

Сергей Пособилов.

флейтэмкІэ орэдышъохэр ыгъэ-жыынчыгъэх. Щэрдж Бэлэ фор-тепианэмкІэ музыкальнэ произве-дениехэр къыригъэІуагъэх, Мам-гъэт Ленэрэ Сергей Пособиловым-рэ къадежыугъ.

Адыгэ Республикэм и Къэра-лыгъо филармоние ипрограммэу «Классикэр классикэу щыт» зы-филорэм хэхъэрэ пчыхъэзэхъахэ зигугъу къэтшІырэр. Филармонием иди-ректор шъхьалэу, АР-м иску-ствэхэмкІэ изаслуженнэ Іофы-шІэшхоу Хьот Заур къызэрэ-тиІуагъэу, музыкэм пІуныгъэ мэхъанэу иІэм зыкъегъэлэтыгъэным фэгъэхыгъэ нэмыкІ зэхъахэр зэхъащэхыгъэх. Сабий къызыфэхъушт бзыльфыгъэхэм апае концерт хэ-хыгъэхэр къатыштых.

Сурэтхэр концертным къышчы-тырахыгъэх.

Зэхъыцагъэхэр:
Адыгэ Республикэм
и Къэралыгъо
Совет — Хасэр,
иминистрэхэм
я Кабинет

КъыдзыгъэкІырэр:
Адыгэ Республикэм
лъэпкъ ІофхэмкІэ,
ІэкІыб къэралхэм
ащыпсэурэ тильэп-
къэгъухэм адырлэ
зэпхыныгъэхэмкІэ
ыкІи къэбар жьу-
гъэм иамалхэмкІэ
и Комитет
Адресыр: ур.Кре-
стьянскэр, 236

**Редактор
шъхьалэр**

**ДЭРБЭ
ТИМУР**

**Редактор
шъхьалэм иапэрэ
гуадзэр
АУЛБЭ Руслъан**

**Редактор
шъхьалэм
игуадзэр —
пшъэдэкІыжъ
зыхырэ
секретарыр
ХЪУРМЭ Хъусен**

**ПшъэдэкІыжъ
зыхырэ
секретарыр
НЭПШЭКЪУЙ
Заур**

**Редакциер
зыхъыІэр:**
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,
редактор шъхьалэм
иапэрэ
гуадзэр:
52-49-44,
редактор гуадзэр-
пшъэдэкІыжъ зы-
хырэ секретарыр:
52-16-77.

E-mail:
adygvoice@mail.ru

**Зышаушыхъаты-
гъэр:**

Урысые Федерацием
хэутын ІофхэмкІэ,
телерадиокъэтын-
хэмкІэ ыкІи зэлы-
ІэсыкІэ амалхэмкІэ
и Министерствэ
и Темыр-Кавказ
чІыпІэ гъэлоры-
шІапІэ, зэраушыхъа-
тыгъэ номерыр
ПІ №10-3892

**Зышыхаутырэр
ОАО-у
«Полиграф-ІОГ»,
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Пионерскэр,
268**

**Пчъагъэр
4383**

**Индексхэр
52161
52162**

Зак. 2661

Хэутыным
узщыкІэгъэхэрэ щыт
уахъэр
Сыхъатыр 18.00
ЗыщыкІэгъэхэрэ
уахъэр
Сыхъатыр 18.00

БАСКЕТБОЛ. АПШЪЭРЭ КУПЫР

Сыдигъуа зешІэштхэр?

Мыекъолэ баскетбол командэу «Динамо-МГТУ»-р Урысыем изэнэкъокъоу апшъэрэ купым щыкІорэм хэлажъэ. Мы илээсым зэлукІэгъоу илэштхэм шъуащы-тэгъэгъуазэ.

3 — 4. 11, мэфэкү, бэрэскэшху
«Динамо-МГТУ» — «Волжанин-ГЭС» Волжский
30.11 — 1.12, бэрэскэжыый, мэфэкү

«Согдиана-СКИФ» Воронеж — «Динамо» МГТУ
3 — 4.12, шэмбэт, тхъаумаф
БК «Тамбов» Тамбов хэку — «Динамо-МГТУ»
20 — 21.12, гъубдж, бэрэскэжыый
«Динамо-МГТУ» — «Десна» Брянск
24 — 25.12, шэмбэт, тхъаумаф
«Динамо-МГТУ» — «Динамо-Политех» Курск.

Шъуналэ тешыІудз: апэу зыцІэ къетІогъэ командэм икьалэ ешІэгъухэр щыкІоштых.

НэкІубгъор зыгъэхъазырыгъэр ЕМТІЫЛЪ Нурбый.